

"Cel ce-și simte păcatele lui e mai bun decât cel ce scoală morții prin rugăciunile lui Cel ce suspină un ceas pentru sufletul său e mai bun decât cel ce folosește lumii întregi prin gândirea lui. Cel ce s-a învrednicit să se vadă pe sine, e mai bun decât cel ce s-a învrednicit să vadă pe îngeri. Căci cel din urmă comunică prin ochii trupești, dar cel dintâi prin cei ai sufletului"

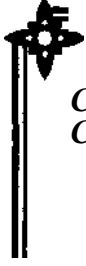
(Sfântul Isaac sirul)

Povățuiri pentru spovedanie

*Texte culese de
L P. S. Pimen
Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților*

*Editura Arhiepiscopiei Sucevei si Rădăuților
Suceava, 2002*

Coperta I: "întoarcerea fiului risipitor"
Coperta IV: "Sfântă Cruce"

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Povățuiri
pentru spovedanie / texte culese de I. P. S. Pimen**

Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților - Suceava: Editura
Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2002

p.; cm.

Bibliogr.

ISBN 973-85693-0-3

I. Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților (antolog.) 265.62

Redactor responsabil: Consilier cultural, Pr. Dragoș Buta
Tehnoredactare computerizată: Pr. Pamfil Strugaru
Corectură: Prof. Doina Ciobanu **Tipar:** Tipografia Sfântul
Ioan cel Nou, Suceava

I.S.B.N.: 973-85693-0-3

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Pocăința în Sfânta Scriptură și operele Sfinților Părinți.....	7
Cuvânt către frații cei întru Hristos.....	25
I. Cum trebuie să se pregătească fiecare creștin pentru	
Mărturisire	27
Părțile pocăinței	27
Despre zdrobirea inimii	28
Despre îngrijorare	28
Mărturisirea trebuie să se facă la cei mai iscusiți duhovnici	28
Cum trebuie să-și cerceteze cineva cugetul său	29
Trei vătămări pricinuieste păcatul înaintea lui Dumnezeu.....	30
Trei vătămări pricinuieste păcatul la păcătos	32
Durerea pentru bunătățile vremelnice este fără de folos	34
II. Cum trebuie să se mărturisească păcătosul	34
Ce este Mărturisirea?	35
Mărturisirea trebuie făcută de bunăvoie.....	35
Mărturisirea trebuie să fie smerită	35
Mărturisirea trebuie să fie întru învinovățirea ta	36
Mărturisirea trebuie să fie dreaptă	36
Mărturisirea trebuie făcută fără să te rușinezi	37
Păcatele trebuie să fie arătate fie aici, la duhovnic, fie înaintea înfrișatului Judecător	38
Dacă un singur păcat va rămâne nemărturisit, rămân neiertate și celelalte.....	38
Mărturisirea se cuvine să fie plină de hotărâre.....	39
III. Primirea cu bucurie a canonului și împlinirea lui.....	41
Cel ce-și împlinește canonul este fiu adevărat al Bisericii	42
Cel ce se pocăiește se cuvine să ceară de la sine un canon mai greu.....	42
Păcătosul trebuie să-și capete canonul său: fie aici, în viața aceasta, în chip vremelnic, fie dincolo, pe veci.....	43
Cel ce se pocăiește trebuie să accepte îndepărtarea de la Cuminecare, după hotărârea duhovnicului	43
IV. Cum trebuie să se păzească păcătosul după	
Mărturisire.....	44
întâia păzire	45

Adouapăzire	48
A treia păzire	48
întâiul folos al Mărturisirii dese	48
Al doilea folos al Mărturisirii dese.....	48
Al treilea folos al Mărturisirii dese.....	49
Al patrulea folos al Mărturisirii dese.....	49
Al cincilea folos al Mărturisirii dese	49
Apatrapăzire	50
A cincea păzire.....	53
1. Cunoașterea păcatului din el însuși	53
2. Cunoașterea păcatului după împrejurările care-l	
însoțesc 56	
Cea dintâi împrejurare a păcatului	56
A doua împrejurare a păcatului.....	56
A treia împrejurare a păcatului	57
A patra împrejurare a păcatului.....	58
A cincea împrejurare a păcatului	58
întâia răutate a păcatului.....	58
A doua răutate a păcatului	59
A treia răutate a păcatului	59
A patra răutate a păcatului	60
A cincea răutate a păcatului	61
A șasea răutate a păcatului.....	61
A șaptea răutate a păcatului	61
3. Cunoașterea păcatului după cele trei pedepse	
pe care le-a căpătat.....	62
1) Pedeapsa păcatului la îngeri.....	62
2) Pedeapsa păcatului la oameni.....	62
3) Pedeapsa păcatului în fața lui Iisus Hristos.....	63
A șasea păzire: Rugăciunea	64
îndrumare pe scurt, cum trebuie să mărturisești duhovnicului	
păcatele tale, adică să nu așteți să te întrebe el ci tu însuți să	
spui	64
Duhovnicul nu se cuvine să întrebe.....	68
Cuvânt de pe urmă.....	69
Rugăciune.....	70
Bibliografie.....	71

CUVÂNT ÎNAINTE

Deși cunoaștem cu toții importanța Mărturisirii în viața noastră creștină, nu ignorăm piedicile și greutățile de tot felul, întâmpinate atunci când ne îndreptăm pașii spre scaunul de spovedanie. De aceea, am găsit de cuviință să tipărim în aceste pagini, câteva cuvinte de îndrumare și povățuire duhovnicească luate întocmai, din două cărți de mare însemnătate în zidirea noastră sufletească și anume: "Pocăința" - scrisă de marele teolog și duhovnic, Pr. Prof. Ilarion V. Felea și "Carte foarte folositoare de suflet", întocmită de Sfântul Nicodim Aghioritul (partea a III-a intitulată "Sfățuire gingașe și pe scurt către cel ce se pocăiește. Cum trebuie să se mărturisească. De la osebiți dascăli adunată spre obștescul folos al celor ce vor citi"). Din ambele volume am luat numai învățăturile adresate creștinului, lăsând la o parte cele destinate preotului duhovnic.

Citatele din cartea Preotului Prof. Ilarion V. Felea sunt însumate în însuși textul tipărit și ele trimit la lucrările pe care venerabilul părinte le-a studiat din bibliografia de specialitate, dar pe care nu le-am mai menționat, gândindu-ne că lucrarea de față se adresează credinciosului pe care nu-l interesează, în primul rând, opera din care sunt scoase cuvintele de povățuire, ci învățătura creștină cu privire la Sfânta Taină a Mărturisirii.

Rugăm pe Bunul Dumnezeu să odihnească în ceata dreptilor sufletul Părintelui Ilarion Felea care ne-a lăsat această mare comoară de îndrumare pentru Spovedanie.

Contribuția Noastră la întocmirea acestor pagini este cu totul neînsemnată și constă din aranjarea textelor și a câtorva sfaturi practice de mărturisire, destinate credincioșilor, toate luate din experiența duhovnicilor cunoscuți cel mai bine de Bunul Dumnezeu.

Dă-ne, Doamne, cu rugăciunile Sfântului Nicodim Aghioritul, duhul smereniei și puterea sufletească de a ne mărturisi păcatele pentru a lua de la Tine, Părintele îndurărilor, iertarea lor și râvna de a bine plăcea Ție, în tot ceasul și în tot locul. Amin.

**†PIMEN ARHIEPISCOP AL
SUCEVEI ȘI RĂDĂUȚILOR**

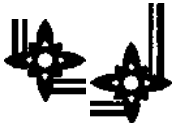

POCĂINȚA ÎN S FANTA SCRIPTURĂ ȘI OPERELE SFINȚILOR PĂRINȚI

Păcatul înseamnă încălcarea voii și a poruncilor lui Dumnezeu.

Cel dintâi păcat a fost cel al neascultării săvârșit în rai de Adam și Eva: *"Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească. A dat apoi Domnul Dumnezeu lui Adam poruncă și a zis: <Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!> (Fac. 2, 15 - 17). "Șarpele însă era cel mai șiret dintre toate fiarele de pe pământ, pe care le făcuse Domnul Dumnezeu. Și a zis șarpele către femeie: <Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?> Iar femeia a zis către șarpe: <Roade din pomii raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: <Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!> Atunci șarpele a zis către femeie: <Nu, nu veți muri! Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul>. De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere și vrednic de dorit, pentru că dă știință, a luat din el și a mâncat și a dat bărbatului său și a mâncat și el. Atunci li s-au deschis ochii la amândoi și au cunoscut că erau goi și au cusut frunze de smochin și și-au făcut acoperăminte. Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de la fața Domnului Dumnezeu printre pomii raiului. Și a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam și i-a zis: <Adame, unde ești?> Răspuns-a acesta: <Am auzit glasul Tău în rai și m-am temut, căci sunt gol și m-am ascuns>. Și i-a zis Dumnezeu: <Cine ți-a spus că ești gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci?> Zis-a Adam: <Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mâncat>. Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie: <Pentru ce ai făcut aceasta?> Iar femeia a zis: <Șarpele m-a amăgit și eu am mâncat>" (Fac. 3, 1-13).*

Omul, săvârșind păcatul, se ascunde de Dumnezeu, deci se îndepărtează, se înstrăinează de El. Locul dragostei, respectului și ascultării față de Dumnezeu este luat de cel al fricii, al temerii de El;

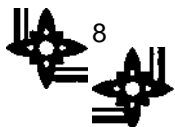
aceasta pentru că omul își dă seama că a greșit prin neascultare față de porunca dată de Dumnezeu ; în această stare, omul nu mai are puterea sufletească de a cere iertare și a se apropia de Dumnezeu; Adam dă vina pe Eva iar Eva pe șarpe - diavolul.

Păcatul, oricare ar fi el, produce o tulburare în sufletul omului. Să ne amintim ce a zis Dumnezeu către Cain care invidia pe fratele său, Abel; *"Pentru ce te-ai întristat și pentru ce s-a posomorât fața ta? Când faci bine, oare nu-ți este fața senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruiește-l!"* (Fac. 4, 6-7). Cain n-a putut să biruiască păcatul invidiei și, ca urmare, a ucis pe fratele său, Abel (Fac. 4, 8).

Tulburarea produsă de păcat înseamnă o îmbolnăvire a minții și a sufletului omului. Păcătosul este numit în Sfânta Evanghelie, bolnav: *"Și pe când ședea El la masă, în casă, iată, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă împreună cu Iisus și cu ucenicii Lui. Și, văzând fariseii, au zis ucenicilor: <Pentru ce mănâncă învățătorul vostru cu vameșii și cu păcătoșii?> Și auzind El, a zis: <Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. Dar mergând, învățați ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfa; că n-am venit să chem pe drești, ci pe păcătoși lapocăință>"* (Mat. 9, 10 - 13).

Păcatul aduce omului o mare tulburare sufletească, o îmbolnăvire, iar lui Dumnezeu supărare: *"Văzând însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toate cugetele și dorințele inimii lor sunt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău și S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ"* (Fac. 6, 5-6).

Măhnirea și durerea-lui Dumnezeu pentru păcatele săvârșite de oameni nu au biruit însă dragostea Sa față de om ci, îndată după căderea în păcatul neascultării, fiind încă în rai, Dumnezeu îi făgăduiește mântuirea, însănătoșirea, vindecarea de boala neascultării, prin trimiterea în lume a Celui Care Se va naște din femeie, *"care va zdrobi capul șarpelui"* (Fac. 3, 15). Hotărârea lui Dumnezeu de a pierde prin potop pe omul făcut de El este înfăptuită dar îl salvează pe Noe, om drept și neprihănit între oamenii timpului său, care mergea pe calea Domnului" (Fac. 6, 9). *"Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere"*, aducându-le înlăuntrul (Gal. 4,4-5), ca să-L poată numi pe Dumnezeu *"Părinte"* (Gal. 4,6). Această restabilire a legăturii sufletești între om și Dumnezeu a fost făcută cu prețul smereniei și al jertfei Fiului lui Dumnezeu.

Ca fii și moștenitori ai lui Dumnezeu, adică ai împărăției lui Dumnezeu, suntem datori să ne întoarcem de la cele rele la cele bune, de la păcat la virtute; această întoarcere este numită în credința Bisericii, una și nedespărțită Pocăință și înviere din moartea păcatului. Cât de importantă este Pocăința, adică întoarcerea omului din calea păcatului la Dumnezeu și mărturisirea păcatului în Sfânta Taină a Spovedaniei în care luăm iertarea păcatelor, vindecarea de boala sufletului, ne-o spun cuvintele Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți ai Bisericii.

"Sufletul care păcătuiește va muri. Fiul nu va purta nedreptatea tatălui și tatăl nu va purta nedreptatea fiului. Celui drept i se va socoti dreptatea sa, iar celui rău, răutatea sa. Dar dacă cel rău se întoarce de la nelegiuirile sale pe care le-a făcut și păzește toate legile Mele și face ceea ce e bun și drept, el va trăi și nu va muri. Nu se vor pomeni deloc nelegiuirile pe care el le va fi făcut, ci va trăi pentru dreptatea pe care va fi jaceut-o. Oare voiesc Eu moartea păcătosului, zice Domnul Dumnezeu - și nu mai degrabă să se întoarcă de la căile sale și să fie viu? Dar și dreptul, dacă se va abate de la dreptatea sa și se va purta cu nedreptate și va face toate acele ticăloșii pe care le face nelegiuitul, va fi el oare viu? Toate faptele lui bune, pe care le va fi făcut, nu se vor pomeni, ci, pentru nelegiuirea sa, pe care va fi jaceut-o, și pentru păcatele sale, pe care le-a săvârșit, va muri. Dar voi, ziceți: <Calea Domnului nu este dreaptă>. Ascultați, casa lui Israel: Oare calea Mea nu este dreaptă, sau nu sunt drepte căile voastre? Dacă cel drept se abate de la dreptatea sa și face nelegiuire și din pricina aceasta moare, apoi el moare pentru nelegiuirea sa pe care a jaceut-o. Și cel nelegiuit, dacă se întoarce de la nelegiuirea sa pe care a jaceut-o și face judecată și dreptate, își întoarce sufletul său la viață; căci el a văzut și s-a întors de la toate nelegiuirile sale pe care le-a jaceut; de aceea va fi viu și nu va muri. De aceea vă voi judeca pe voi din casa lui Israel, pe fiecare după căile sale, zice Domnul Dumnezeu; <pocăiți-vă și vă întoarceți de la toate nelegiuirile voastre, ca necredința să nu vă fie piedică. Lepădați de la voi toate păcatele voastre cu care ați greșit și vă faceți o inimă nouă și un duh nou. De ce să muriți voi, casa lui Israel? Căci Eu nu voiesc moartea păcătosului,> zice Domnul Dumnezeu; <întoarceți-vă deci și trăiți !>" (lez. 18,20-32).

^"... Spălați-vă, curățiți-vă! Nu mai faceți rău înaintea ochilor Mei. încetați odată! învățați să faceți binele, căutați dreptatea, ajutați pe cel apăsător, faceți dreptate orfanului, apărați pe văduvă!

Veniți să ne judecăm, zice Domnul. De vor fi păcatele voastre cum e cârmăzul, ca zăpada le voi albi, și de vor fi ca purpura, ca lâna albă le voi face. De veți vrea și de Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca. Iar de nu veți vrea și nu Mă veți asculta, atunci sabia vă va mânca, căci gura Domnului grăiește" (Isaia 1, 15-20).

"Eu sunt Cel Care șterge păcatele tale și nu își mai aduce aminte de Jarădelegile tale" (Isaia 43, 25).

în Vechiul Testament avem multe pilde de Pocăință. David, muștră de proorocul Natan pentru păcatul uciderii lui Urie, s-a căit recunoscându-și greșeala: *"...<Ampăcătuit înaintea Domnului>, a zis David către Natan. <Și Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta>, azis Natan, <și tu nu veimuri>" (II Regi 12,12-13).* David și-a mărturisit greșeala și atunci când a îngăduit numărătoarea israeliților din îndemnul diavolului: *"Atunci a zis David către Dumnezeu: <Am greșit mult, făcând aceasta; iartă dar vina robului Tău, că m-am purtat cu totul nepriceput>" (Parai. 21,8).*

Regele Mânase, *"... legat cu cătușe de fier a fost dus la Babilon. Acolo, în strămtorarea sa, el a căutat fața Domnului Dumnezeului său și s-a smerit foarte înaintea Dumnezeului părinților săi. Iar dacă s-a rugat, Dumnezeu l-a auzit și i-a ascultat rugăciunea lui și l-a adus înapoi la Ierusalim, în regatul său. Și a cunoscut Mânase că Domnul este Dumnezeu cel adevărat" (II Parai. 33, 11-13).*

Ninivitenii, aflând vestea de la proorocul Iona că, pentru păcatele poporului, Dumnezeu va distruge cetatea, *"...au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat în sac, de la cei mai mari și până la cei mai mici";* chiar și animalele au postit. *"Atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăință, că s-au întors din căile lor cele rele. Și i-a părut rău Domnului de prezicerile de rău pe care le făcuse și nu le-a împlinit" (Iona 3, 5-10).*

Sfântul Ioan Botezătorul vestește poporului la râul Iordanului, venirea Mântuitorului, îndemnând la Pocăință: *"Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor" (Mat. 3,2);* cei ce se botezau își mărturiseau păcatele (Mat. 3,6); ei erau îndemnați să facă *"roadă, vrednică de pocăință" (Mat. 3,8)* și fapte de milostenie (Luc.3, 11-14).

Mântuitorul își începe propovăduirea cu următoarele cuvinte: *"Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor" (Mat. 4, 17)* și *"...credeți în Evanghelie" (Marcu 1, 15).*

în **Sfânta sa Evanghelie**, Mântuitorul îndeamnă la Pocăință prin parabole sau pilde; de exemplu, parabola despre oaia cea

 pierdută. Când un om pierde o oaie dintr-o sută, lasă pe cele nouăzeci și nouă și caută pe cea răătăcită până o găsește. *"Și găcind-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se; Și venind acasă, cheamă prietenii și vecinii, zicându-le: <Bucurați-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută>. Zic vouă: Că așa și în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drești, care n-au nevoie de pocăință"* (Luc. 15, 5-7).

Altă pildă, tot despre Pocăință, este cea despre dragma pierdută. Femeia aprinde lumina, mătură casa și caută până ce o găsește; dacă a găsit-o, se bucură cu prietenele și vecinii. Și Mântuitorul zice: *"Așa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește."* (Luca 15, 10)

Parabola despre fiul risipitor - fiul cel mic, luând partea sa de moștenire, pleacă de la casa părintească cheltuindu-și averea trăind în destrăbălare; ajungând muritor de foame, își vine în sine și se hotărăște să se întoarcă la tatăl său, cerându-și iertare; tatăl îl primește cu dragostea de părinte, rostind cuvintele: *"acestfiu al meu mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat"* (Luc. 15,11 - 24).

în Sfânta Evanghelie sunt și alte pilde despre Pocăință, cum ar fi pilda vameșului care, stând cu smerenie într-un ungher al Templului, *"... își bătea pieptul, zicând: <Dumnezeule, milostiv fiu mie, păcătosul>"* (Luc. 18,13).

Femeia păcătoasă vine în casa fariseului unde Iisus stătea la masă *"Și, stând lângă picioarele Lui, plângând, a început să ude cu lacrimi picioarele Lui, și cu părul capului ei le ștergea. Și săruta picioarele Lui și le ungea cu mir"* (Luc. 7, 37 - 38).

Zaheu Vameșul, primindu-L pe Mântuitorul în casa sa, pune începutul cel bun pentru o viață nouă: *"Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: <Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam; căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut>"* (Luc. 19, 1 - 10).

Apostolul Petru a plâns cu amar păcatul lepădării de Mântuitorul în timpul Patimilor (Mat. 26, 75).

Tâlharul de pe cruce, răstignit împreună cu Mântuitorul, recunoscându-și vinovăția, se căiește și rostește cu umilință *"... Pomeneste-mă, Doamne, când vei veni în împărăția Ta"* (Luc. 23, 40-42). Mântuitorul, primindu-i mărturisirea sa, îi spune: *Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai"* (Luc. 23, 43).

Sfântul Apostol Pavel se întoarce la Hristos; din prigonitor pe drumul Damascului, ajunge Apostolul neamurilor, adică al lumii păgâne, în scrierile Sfinților Apostoli, Cartea Faptelor și Epistole, găsim aproape pe fiecare pagină, pilde și îndemnuri la Pocăință.

Propovăduirea Pocăinței este ^mesajul dat de însuși Mântuitorul Sfinților Apostoli, după învierea Sa. *"Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile. Și le-a spus că așa este scris și așa trebuie să pătimească Hristos și să învieze din morți a treia zi. Și să se propovăduiască în numele Său pocăința spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim"* (Luc. 24,45 - 47).

Astfel, Sfântul Apostol Petru, în ziua Pogorârii Sfântului Duh, spune mulțimilor adunate la Ierusalim în ziua praznicului: *"... Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt"* (Fapte 2, 37 - 38).

Tot Sfântul Apostol Petru spune celor care erau mirați de vindecarea unui olog prin rugăciunile Apostolului: *"... pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre"* (Fapte 3,19).

Simon Magul, pentru păcatul care-i poartă numele - simonia -(cumpărarea cu bani a harului în scopul de a câștiga bani), este sfătuit să se pocăiască: *"Pocăiește-te, deci, de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu, doară ți se va ierta cugetul inimii tale. Căci întru amărăciunea fierii și întru legătura nedreptății te văd că ești"* (Fapte 8, 22-23).

Sfântul Apostol Pavel, în fața Areopagului din Atena, rostește între altele și aceste cuvinte: *"...Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum oamenilor ca toți, de pretutindeni, să se pocăiască"* (Fapte 17, 30).

în Milet, spune preoților din Efes: *"N-am ascuns nimic din cele folositoare, care să nu vi le vestesc și să nu vă învăț, fie înaintea poporului, fie prin case, mărturisind și iudeilor și elinilor întoarcerea la Dumnezeu prin pocăință și credința în Domnul nostru Iisus Hristos"* (Fapte 20,20-21).

în fața regelui Agripa, Sfântul Apostol Pavel mărturisește: *"Drept aceea, rege Agripa, n-am fost neascultător cereștii arătări; ci, mai întâi celor din Damasc și din Ierusalim și din toată țara Iudeii și neamurilor le-am vestit să se pocăiască și să se întoarcă la Dumnezeu, făcând lucruri vrednice de pocăință"* (Fapte 26,19 - 20).

în Epistola către Romani scrie: *"... nu știi că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?"* (Rom. 2, 4).

Apoi, scrie corintenilor: *"Mă bucur, nu pentru că v-ați întristat, ci pentru că v-ați întristat spre pocăință. Căci v-ați întristat după Dumnezeu, ca să nu fiți întru nimic păgubiți de către noi. Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință spre mântuire, iar întristarea lumii aduce moarte"* (II Cor. 7, 9 - 10).

Sfântul Apostol Pavel scrie lui Timotei să certe *"... cu blândețe pe cei ce stau împotriva, că doar le va da Dumnezeu pocăință spre cunoașterea adevărului, și ei să scape din cursa diavolului de care sunt prinși, pentru a-i face voia"* (II Tim. 2, 25-26).

Sfântul Ioan Evanghelistul, în cartea Apocalipsei, cheamă la Pocăință: *"... adu-ți aminte de unde ai căzut și te pocăiește și fă faptele de mai înainte; iar de nu, vin la tine curând și voi mișca sfeșnicul tău din locul lui, dacă nu te vei pocăi"* (Apoc. 2, 5). *"Pocăiește-te deci, - scrie Bisericii din Pergam, din partea lui Dumnezeu - iar de nu, vin la tine curând și voi face cu ei război, cu sabia gurii Mele"* (Apoc. 2, 16).

Către Biserica din Sardes: *"... Știu faptele tale, că ai nume, că trăiești, dar ești mort. Priveghează și întărește ce a mai rămas și era să moară. Căci n-am găsit faptele tale depline înaintea Dumnezeului meu. Drept aceea, adu-ți aminte cum ai primit și ai auzit și păstrează și te pocăiește. Iar de nu vei priveghea, voi veni ca un fur și nu vei ști în care ceas voi veni asupra ta"* (Apoc. 3, 1-3).

Către Biserica din Laodiceea scrie: *"Eu pe câți îi iubesc îi mustru și îi pedepsesc; sârguiește dar și tepocăiește"* (Apoc. 3,19).

Părinții apostolici - și cei de după ei până în sec. al VII-lea - îndeamnă stăruitor pe păstoriții duhovnicești spre Pocăință.

În *Didahia sau învățătura celor doisprezece Apostoli* stă scris: *"Mărturisește-ți păcatele tale în biserică și nu te duce la rugăciune cu cuget rău". "De este cineva sfânt, să vie; de nu este, să se pocăiască". "Duminica adunați-vă, frângeți pâinea și săvârșiți Sfânta Euharistie, după ce mai întâi v-ați mărturisit greșelile, pentru ca să fie curată jertfa voastră. Iar oricine este certat cu aproapele său, să nu vină la un loc cu voi, până ce nu se vor fi împăcat amândoi, pentruca să nu se pângărească jertfa voastră"*.

În Epistola Sfântului Varnava, citim: *"Să-ți mărturisești păcatele. Să nu vii la rugăciune cu cugetul rău. Aceasta este calea luminii"*.

Clement Romanul, în cele două scrisori către corinteni, ne învață: *"... să părăsim grijile deșarte și zadarnice și să ne întoarcem la mult lăudata și cinstita linie de purtare a Tradiției noastre! Și să*

vedem ce este plăcut și ce este primit înaintea Făcătorului nostru. Să privim cu luare aminte la sângele lui Hristos și să cunoaștem de cât preț este el înaintea lui Dumnezeu, Părintele Său, pentru că, fiind vărsat pentru mântuirea noastră, a adus lumii întregi harul Pocăinței. Să străbatem toate generațiile și să învățăm că din generație în generație a dat Domnul prilej de pocăință celor ce voiesc să se întoarcă la El". "... Mai bine este într-adevăr pentru om ca să-și mărturisească greșelile, decât să-și împietrească inima, precum s-au împietrit inimile celor ce s-au răzvrătit împotriva lui Moise". "Drept aceea, până când suntem pe pământ să ne pocăim, căci lut suntem în mâna meșteșugarului. Precum olarul, dacă face un vas și se strâmbă sau se rupe în mâinile sale, îl formează din nou, dacă apucă de-1 aruncă mai înainte în cuptorul cel de foc, nu poate să-i mai fie de ajutor, tot așa și noi, până suntem în această lume, să ne pocăim din toată inima pentru relele ce le-am făcut în trup pentru ca să fim mântuiți de Domnul, cât mai avem timp de pocăință căci după ieșirea din lume, nu mai putem să ne mărturisim sau să ne mai pocăim".

În cartea *Păstorul lui Herma* se spune: "Eu sunt (pus) peste Pocăință și dau înțelepciune tuturor celor ce se pocăiesc. Au nu ți se pare că această Pocăință este înțelepciune? Da, Pocăința este o mare înțelepciune. Cel ce a păcătuit înțelege că a făcut rău înaintea Domnului și se suie în inima lui fapta pe care a săvârșit-o, se pocăiește și nu mai face rău, și săvârșește cu prisosință binele, își smerește sufletul și-l chinuiește pentru că a păcătuit. Vezi, deci, că Pocăința este o mare înțelepciune".

"Dacă cineva păcătuiește neîncetat și se pocăiește după fiecare cădere în păcat, dar nu se oprește de la păcat deloc, de nici un folos nu-i este mărturisirea păcatelor pentru un astfel de om, căci cu greu va dobândi viața veșnică.

"Dacă te gândești înainte că poruncile pot fi păzite, ușor le vei păzi și nu vor fi grele, dar dacă în inima ta se ridică gândul că nu pot fi păzite de om, atunci nu le vei păzi".

"Mergi și spune tuturor să se pocăiască și vor trăi pentru Dumnezeu, căci Domnul, milostivindu-Se, m-a trimis să aduc tuturor Pocăința, deși unii nu mai sunt vrednici de aceasta din pricina faptelor lor. Totuși Domnul, fiind îndelung - răbdător, vrea ca cei chemați prin Fiul Său să se mântuiască".

Clement Alexandrinul ne spune: "Celui care se întoarce la Dumnezeu din toată inima, îi sunt deschise porțile și Tatăl primește bucuros pe fiul ce se pocăiește... Adevărata Pocăință constă în a nu

 sta sub stăpânirea aceluiași păcate și a smulge din suflet rădăcina păcatelor care ne-apregătit pedeapsa morții... Vrei tu, furule, să fie iertat păcatul tău? încetează de a mai fura! Desfrânatul trebuie să stingă focurile patimii, curvarul trebuie în viitor să ducă o viață curată, tâlharul trebuie să restituie prada și să dea ceva în plus. Tu, mărturie mincinoasă, obișnuiește-te să spui adevărul; tu, sperjurule, nu mai face jurăminte. Strivește celelalte patimi, mânia, pofta... Tu, care ești mândru, puternic și bogat, trebuie să ai lângă tine un om al lui Dumnezeu care să fie ca un stăpân și conducător al tău... El va petrece pentru tine adeseori nopți întregi fără somn, el face pentru tine rugăciuni către Dumnezeu... Și se va ruga cu osârdie, dacă îl cinstești ca pe un înger al lui Dumnezeu".

În milostivirea Sa, El a dat a doua Pocăință pentru aceia care vor cădea după ce au ajuns la credință. Dacă omul ar fi ispitit după chemarea divină să cadă în tertipurile diabolice, să facă atunci încă o Pocăință definitivă. Căci dacă noi păcătuim din plăcere, după ce am recunoscut adevărul, nu avem altă jertfa de oferit pentru păcatele noastre, ci numai așteptarea îngrozitoare a judecății și dogoarea focului care va mistui pe vrăjmașii lui Dumnezeu. Cei care își trec vremea în neconținute alternative de la păcat la Pocăință, nu se deosebesc cu nimic de necredincioși, decât prin conștiința ce o au despre păcatele lor".

După Tertulian, "O recădere cere o reînnoire a vindecării. Tu vei fi plăcut Domnului nerefuzând ceea ce El îți oferă. Tu L-ai ofensat, dar poți încă să te împaci cu El. Tu știi către cine să te alături și că El nu te refuză".

Origen zice: "Dacă aveți conștiința că ați făcut greșeli, nu le ascundeți, ci descoperiți-le Domnului prin Spovedanie și nădăjduiți în El. Când v-ați mărturisit și v-ați descoperit păcatele, sperați în iertarea Lui. El vă va reda sănătatea... Iată ce va face, dacă-I veți descoperi păcatele".

"Este o taină minunată mărturisirea păcatului... Faptele noastre secrete, cuvintele, chiar și gândurile, toate vor fi arătate și cunoscute prin acela care învinovățește pe păcătos, după ce i-a insuflat păcatul. El (diavolul) ne îndeamnă la păcat, iar după ce am păcătuțit ne acuză. Dacă, luându-i-o înainte, ne vom învinui pe noi înșine în curgerea vieții, noi scăpăm de viclenia diavolului, dușmanul și acuzatorul nostru. Asta înseamnă prezicerea profetului: *"Spune tu întâi nedreptățile tale, ca să te dezvinovățești."* (Îs. 43, 26). Aceasta arată că trebuie să întrecem pe acela care e gata să ne învinuiască, cum zice profetul, "ca să fiți primii și să nu vă lăsați

întrecoți. Dacă, în sfârșit, voi sunteți cei dintâi a vă spune păcatele, dacă voi faceți jertfa Pocăinței, dacă voi vă dați carnea morții ca duhul să vă fie nevătămat în Ziua Domnului, voi veți gusta odihna acestei zile". David, în același înțeles, zice în psalmi: "*Bucurați-vă, dreptilor; celor drepti li se cuvine laudă*" (Ps. 32,1). Dumnezeu i-a iertat greșelile pentru că el s-a învinuit de fărădelegile sale. Vezi, dacă ne mărturisim păcatele, merităm iertarea lor".

"Vezi, ce ne învață pe noi dumnezeiasca Scriptură, ca să nu ne acoperim păcatul. Căci precum cei ce se îngreunează de o mâncare nemistuitoare sau bogată în sucuri, vomând se ușurează, așa se vor neliniști înlăuntru și se vor îneca de suculele păcatului aceia care au păcătuit și-și ascund și acoperă păcatul. Iar dacă cineva se face acuzatorul său, când se învinuiește și se mărturisește, varsă păcatul și se curăță de toată cauza bolii. Caută mai întâi doctorul căruia să-i descoperi cauza bolii tale, ca el să plângă cu cei ce plâng, să aibă durere și să simtă împreună, arătându-se mai întâi doctor înțelept și îndurător. Dacă îți va spune ceva sau te va sfătui să faci și să împlinești aceea și dacă va cunoaște și va vedea el că boala ta ar trebui arătată și vindecată în adunarea Bisericii întregi și că, în acest chip, se pot zidi și ceilalți și tu însuși te poți lesne vindeca, atunci, după multă cumpănire și după sfatul aceluiasi doctor experimentat, să faci și tu aceasta". (În vechime, unele păcate se mărturiseau în public; această rânduială a încetat pentru că s-a constatat că aduce mai multă pagubă - sminteală decât zidire sufletească).

Sfântul Ciprian, Episcopul Cartaginei, spunea: "Fiecare, vă rog, prea iubiților frați, să-și mărturisească păcatul cât timp cel ce a păcătuit este încă în lume, cât timp mărturisirea sa poate fi primită, când canonul și iertarea date prin preoți sunt plăcute Domnului. Să ne întoarcem la Domnul din toată inima și, arătând căință cu durere nefațarnică pentru păcat, să cerem milostivirea lui Dumnezeu... cu ajunări, cu plângeri și lacrimi, cum El singur învață".

"Căiți-vă, scumpii mei frați, și cercetați-vă păcatele cu inima înfrântă; recunoașteți greșeala cea mare a cugetului vostru, deschideți-vă ochii inimii spre a vă pricepe păcatul și nici nu deznădăjduiți de milostivirea lui Dumnezeu, nici nu așteptați grabnica Lui iertare. Pe cât de îndurat și bun e Dumnezeu în iubirea Sa părintească, pe atât de temut este în majestatea Sa de judecător. Pe cât de grele ne-au fost păcatele, pe atât de mult vrea să le plângem. Rana adâncă are trebuință de tratare cu îngrijire îndelungată. Căința să nu fie mai mică decât greșeala... Trebuie a vă ruga și a face cerere mai fierbinte, a petrece ziua în jale, a petrece

noaptele în priveghere și plângere, a întrebuința tot timpul în plângeri, a sta în genunchi la pământ, a zăcea în cenușă și în sac și în noroi, (forme vechi de pocăință care s-au păstrat până în primele veacuri ale creștinismului), a nu mai dori nici o haină după pierderea hainei lui Hristos, a prefera postul după mâncarea diavolului (jertfele idolești), a sângui în fapte bune cu care se curățesc păcatele, a face adeseori pomană prin care se mântuiesc sufletele de moarte. Cine dă în acest chip bucurie lui Dumnezeu, cine, căindu-se de fapta sa, rușinându-se de fărădelegea sa, va scoate chiar din durerea căderii sale putere și credință nouă, acesta, ascultat și sprijinit de Domnul, va înveseli Biserica pe care o întristase mai înainte și acum va merita nu numai iertarea lui Dumnezeu, dar și cununa".

Sfântul Metodieu, Episcopul Olimpului (+311) se ruga astfel: "Aplecat până la pământ înaintea Ta, eu Te rog să mă curățești de păcatele mele și să nu mi le socotești. Bine este a ne mărturisi păcatele, căci Tu ești milostiv, Tu ești răbdător, bun și Te întristezi de greșelile noastre. De asemenea, Te rog fierbinte, Tu, care cunoști toate greșelile mele, iartă-mi-le".

"Să ne îndeletnicim întru rugăciuni, întru cereri, întru ajunări, întru Pocăință și să arătăm viață nouă, schimbată. Să ne mărturisim, să ne întoarcem fraților. Că a întoarcerii este vremea și a lacrimilor celor multe... Să ne ostenim aici puțin, ca să nu ne muncim acolo mult. Să ne nevoim vremelnic, ca să nu ne chinuim veșnic, să nu dormităm, să nu ne trândăvim ci să batem (la ușă) prin Pocăință zicând: "Deschide nouă, Stăpâne, deschide nouă nevrednicilor, smeriților și păcătoșilor pentru sfânt numele Tău. Să nu ne încui, îndură-Te. Să nu ne lipsești pe noi de mila Ta, de slava Ta, de împărăția Ta".

Eusebiu de Cesareea (+340) scrie: "Până când veți rămâne în păcat? Ar trebui, din contră, să vă grăbiți spre Pocăință și spre mărturisirea scumpă lui Dumnezeu". David a stăruit în pocăință. Pentru o noapte de păcat, a petrecut nopți întregi în lacrimi deși vecinii își băteau joc de el. Sufletul, prin mărturisirea făcută lui Dumnezeu, se vindecă de răni.

Sfântul Atanasie cel Mare (+373) ne arată că: "După cum omul botezat de preot se luminează prin harul Duhului Sfânt, tot astfel, acela care se mărturisește în Pocăință primește de la preot iertarea prin harul lui Hristos".

Sfântul Vasile cel Mare (+379) completează: "Cel ce mărturisește păcatul său, nu este acela care se mărginește a zice "Păcătuit-am", și pe urmă rămâne în păcat, ci acela care, după

cuvântul psalmistului, a descoperit păcatul său și se căiește de el. Ce ar folosi toate îngrijirile medicului dacă bolnavul nu se păzește de cele vătămătoare existenței sale? Astfel, iertarea unei nedreptăți nu servește nimic aceluia care săvârșește altele, nici iertarea desfrânării aceluia ce stăruiește într-o viață desfrânată... Iconomul înțelept al vieții noastre voiește ca cel ce a viețuit în păcat și a promis apoi a se scula iarăși spre a viețui în dreptate, să sfârșească cu trecutul și, după ce a păcătuit, să facă un fel de început, reînnoindu-și viața prin Pocăință".

"Pocăința nu trebuie să înceteze în cursul vieții întregi căci, cine e fără de păcat? în toată clipa păcătuim, dacă nu cu fapta apoi cu cuvântul, dacă nu prin cuvânt, măcar cu gândul. Oricât de mici sunt păcatele, ele pătează conștiința, iar conștiința trebuie să fie mereu curată. Dacă trebuie să fie păstrată în curățenie, dar totuși zilnic se pătează, atunci, în toată ziua, trebuie să o și curățim".

"La noi, poporul se scoală noaptea și merge la rugăciune în Sfânta Biserică. Aici toți se mărturisesc lui Dumnezeu în durere, întristare și lacrimi. Apoi de la rugăciune trec la psalmodie (recitări și cântări de psalmi)... După ce a trecut astfel noaptea în psalmodiere și rugăciune, ca dintr-o gură și dintr-o inimă se înalță către Domnul psalmul Mărturisirii: fiecare rostește pentru sine cuvintele Pocăinței".

Sfântul Grigore de Nazianz (+390) întreabă: "Cine va da capului și pleoapelor mele un izvor nesecat, ca să pot spăla în mine, prin șiroaie de lacrimi tot felul de întinăciune și să plâng păcatele mele pe cât se cuvine? Căci pentru muritori și pentru sufletele întinate, leacul cel mai bun sunt: lacrimile, cenușa și sacul Pocăinței".

Sfântul Grigorie al Nyssei (+395) spune păstorilor săi: "Vărsați înaintea mea lacrimi amare și multe și voi vărsa și eu cu voi. Alipiți-vă cu tristețe de un slujitor al Bisericii și încredeți-vă în el ca într-un părinte... Preotul se întristează de păcatul fiului său duhovnicesc, cum s-a întristat Iacob la vederea hainei iubitului său Iosif. Trebuie să vă încredeți în cel ce v-a născut în Dumnezeu mai mult decât în cei ce v-au născut trupește. Descoperiți-i cu îndrăzneală secretele cele mai mari, descoperiți-i tainele sufletului vostru, precum se descoperă doctorului rănilile cele mai ascunse. El va purta grijă de sănătatea voastră".

Sfântul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă: "Fie că ești păcătos, intră în biserică spre a-ți spovedi păcatele; fie că ești om drept, intră

m casa Domnului ca să nu te abați din drumul dreptății, căci Biserica este un liman și pentru unul și pentru celălalt.

Ai păcătuit? Nu-ți pierde nădejdea, ci intră purtând înainte Pocăința, ca un steag. Ai păcătuit? Spune-i lui Dumnezeu: <am păcătuită Ce greutate mare e asta? Ce ocol? Ce oboseală? Ce strâmtoare ca să spui acest cuvânt: <am păcătuit>. Crezi că dacă nu-ți vei spune tu însuși că ești păcătos, n-o să te părăscă diavolul? la-i-o înainte și fură-i tu slujba, căci slujba lui e să părăscă. Atunci de ce nu îl preîntâmpini, nu-ți spui păcatul, nu te curățești de greșală, când știi bine că vei da de un pârător care nu știe să-și țină gura?

Ai păcătuit? Intră în biserică și spune lui Dumnezeu: <am păcătuit>. Nu cer altceva de la tine, decât acest lucru. Sfânta Scriptură zice: <Spune tu întâi nedreptățile tale, ca să te dezvinovățești> (îs. 43,26); spune-ți tu păcatul, ca să-ți ștergi păcatul. Nu e aceasta vreo osteneală, nici mtorocheri de vorbe, nici cheltuială de parale, nici altceva asemănător. Spune cuvântul, fii de bună credință și spune: <am păcătuit>. Dar cum se poate asta - mă va întreba cineva - că, dacă spun eu întâi păcatul, să-mi șterg păcatul? Am citit în Scriptură o pildă despre un om care și-a spus păcatul și și l-a șters și despre altul care nu l-a spus și nu i s-a șters". Păcătosul mântuit este David, pentru că și-a mărturisit vinovăția, cel osândit e Cain, pentru că a tăinuit-o.

"Vă îndemn stăruiitor să vă mărturisiți deseori lui Dumnezeu. Eu nu vă arăt în fața adunării fraților voștri, nu vă constrâng să vă descoperiți oamenilor păcatele. Deschideți conștiința voastră lui Dumnezeu. Arătați-i Lui rănile și de la El cereți remediile. Arătați-vă Lui nu ca să vă mustre, ci ca să vă tămăduiască... Vorbiți și, lăsând aici păcatele voastre, vă veți întoarce curați".

"Vino, Eu te voi schimba,... nu te voi părăsi, te voi îngriji... Cuvintele Mele sunt remedii care mușcă pentru o clipă, dar apoi îți aduc o bună stare durabilă. Eu sunt Doctorul, Eu îți cercetez rănile pentru a preveni putrezirea. Eu mă îndeletnicesc cu medicina, prin cuvântul Meu îți dau sănătatea".

"Când am săvârșit o nedreptate, s-o ucidem îndată prin Mărturisire, prin lacrimi, prin pâra păcatelor făcute. Nimic nu este mai ucigător pentru păcat ca Mărturisirea și osânda greșelii, însoțite de căință și lacrimi. Osândirea păcatului înseamnă ușurarea lui. Cine a zis aceasta? însuși Judecătorul, Dumnezeu: <Fii cel dintâi să-ți spui păcatele și vei fi îndreptat>. Vă întreb, pentru ce vă rușinați și vă roșiți a vă spune păcatele? Le spuneți la un om care vă va reproșa pentru ele? Le spuneți unuia asemănător vouă care le va destăinui?

Stăpânului, Conducătorului, Prietenului oamenilor, Doctorului vă arătați rănilile... <Eu nu vă oblig>, zice El, <să vă arăt în public, în fața unor mărturii numeroase. Spuneți-mi păcatele numai Mie în particular, ca să vă vindec rana și să vă izbăvesc de durere>."

"Doctorii, când sunt în fața unor boli grele, se folosesc de mângâieri și de rugăciuni pentru a face să se primească leacul care trebuie să vindece. Faceți la fel. Arătați preoților rănilile...".

"Tatăl a dat Fiului toată puterea să judece. Acum văd că Fiul a dat preoților toată puterea aceasta... Preoții iudeilor aveau puterea de a curăți trupul de lepră sau, mai bine, nu de a curăți ci numai de a constata curățirea... dar preoții Legii Noi au primit puterea de a fi martori ai curățirii, și de a curăți, nu de lepra trupului, ci de înnăscuțirea sufletului".

"Dacă ne aducem aminte de păcatele noastre, Dumnezeu le va uita... Noi înșine să ne condamnăm, noi înșine să ne acuzăm, că astfel vom împlânzi pe Judecător. Păcatul mărturisit devine mai mic; nemărturisit, se face mai mare și mai vătămător... Mare bun este, iubiților, a-și cunoaște cineva păcatele și a le aminti într-una. Nimic nu vindecă greșelile cuiva sau căderea în păcate atât de sigur ca o amintire într-una de ele, precum și invers, nimic nu face pe om mai trândav și aplecat spre păcat, ca uitarea lor... Cum pretinzi, spune-mi, a te învrednici de iertarea păcatelor, când nu le-ai mărturisit deloc?... Descoperă Domnului calea ta". "Mărturisește acestea lui Dumnezeu, mărturisește-ți păcatele Judecătorului".

"Multe-s căile Pocăinței, ca să vă fie ușoară mântuirea. Căci dacă Dumnezeu ne-ar fi dat numai o cale de mântuire, poate am fi amânat, zicând: <Nu putem să apucăm pe această cale, deci nu ne putem mântui>. Acum însă, luându-ți acest pretext, nu ți-a dat numai un drum, ci multe și osebite, pentru ca, prin mulțimea lor, să-ți facă lesnicioasă suirea la cer".

De greșește cineva de mai multe ori, tot de atâtea ori e dator să se pocăiască, adică să-și plângă vina, să-și răcorească ochii cu "a/doilea Botez", ca și Apostolul Petru care și-a spălat păcatul lepădării de Hristos prin lacrimile amare ale pocăinței: "Plânge și tu, deci, păcatul, și nu-l plânge așa cum s-o întâmpla, sau numai de ochii lumii, ci plânge-l amar, ca Petru. Varsă lacrimi din baierile inimii, ca Domnul, cuprins de milă pentru tine, să-ți ierte păcatul. Căci e îndurător, El însuși a spus: <Nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă, să se pocăiască și să trăiască> (Ier. 18, 23). Cere de la tine o osteneală mică și îți dăruiește în schimb lucruri mari. Caută să-i dai un prilej, ca să-ți hărăzească comoara mântuirii. Varsă

lacrimi și El îți va da iertare, fa Pocăință și El îți dă iertarea păcatelor, dă și tu un prilej cât de mic, ca să ai o apărare cu bună înfățișare. El pune unele, noi altele; dacă noi punem pe ale noastre, le pune și El pe ale Lui".

"Iertarea păcatelor e izvorul mântuirii și răsplata Pocăinței, căci aceasta e un leac ce șterge păcatul: e un dar ceresc, o putere minunată, biruind prin har înlănțuirea legilor".

"Pocăința e grozavă și cumplită pentru păcătoși, leac al greșelilor, mistuirea nelegiuirilor, cheltuire de lacrimi, încredere în Dumnezeu, armă împotriva diavolului, sabie care taie acestuia capul, nădejde în mântuire, nimicire a deznădejdii. Ea deschide Cerul, ea ne duce în Paradis, ea biruie pe diavol (de aceea aduc vorba atât de des de acest lucru); după cum se vede, ea ne dă încrederea că el (diavolul) poate fi răpus. Dacă ai păcate, nu deznădăjdui, leacul acesta vi-l dau fără încetare, căci știu ce mare leac e împotriva diavolului, să nu pierzi nădejdea. Și dacă greșești în fiecare zi, pocăiește-te în fiecare zi. Și după cum facem la casele dărăpănate, unde, după ce am scos părțile putrede, cârpim locul cu material nou și mereu suntem cu grijă și luare aminte, tot așa facem și cu noi înșine. Dacă din pricina păcatului astăzi te-ai dărăpănat, înnoiește-te prin Pocăință".

"Acesta este timpul căinței, acela al judecății, acesta al întrecerilor, acela al cununilor, acesta al trudei, acela al odihnei, acesta al osteneții, acela al răsplătii. Treziți-vă, vă rog, dezmeticiți-vă și să ascultăm cu drag cele spuse. Am trăit în carne, să trăim de aici încolo în duh, am trăit în desfrânări, să trăim în virtuți, am trăit în nepăsare, să trăim în Pocăință. Ce se fălește pământul și cenușa? Ce te mândrești, omule? De ce ești așa de semeț? Ce tragi nădejde de pe urma bogățiilor și a slavei lumești? Să mergem la morminte, rogu-te, să vedem acolo tainele, să vedem firea sfâșiată, oasele mâncate, trupuri putrezite. Dacă ești înțelept, uită-te; dacă ești isteț, spune-mi, cine-i acolo împărat, cine-i om de rând, cine-i boier și cine-i slugă, cine-i înțelept și cine-i neghiob? Unde-i acolo frumusețea tinereții, unde-i înfățișarea ei plăcută, unde-s ochii drăgălași, unde nasul bine croit, unde-s buzele roșii ca focul, unde-i frumusețea obrazilor, unde-i fruntea strălucitoare? Nu-s toate cenușă? Nu-s toate scrum? Nu-s toate pulbere? Nu-s toate viermi? Nu-s toate putreziciune și miros urât? Gândindu-vă la toate acestea, fraților, și închipuindu-vă în cuget acea zi din urmă (Ziua Judecății), cât mai avem timp, să ne întoarcem de pe drumul nostru cel greșit'

"Fără de Mărturisire nu este iertare de păcate", spune Sfântul Ioan Scărarul.

Sfântul Isaac Șirul zice că: "Cel ce-și simte păcatele lui e mai bun decât cel ce scoală morții prin rugăciunile lui. Cel ce suspină un ceas pentru sufletul său e mai bun decât cel ce folosește lumii întregi prin gândirea lui. Cel ce s-a învrednicit să se vadă pe sine, e mai bun decât cel ce s-a învrednicit să vadă pe îngeri. Căci cel din urmă comunică prin ochii trupești, dar cel dintâi prin cei ai sufletului".

Sfântul Anastasie Sinaitul, Patriarhul Antiohiei spune: "Mărturisește-ți lui Dumnezeu, prin preot, păcatele tale".

Sfântul Ioan Damaschinul definește Pocăința ca fiind: "întoarcerea, prin asceză și osteneli, de la starea cea contra naturii la starea naturală și de la diavolul la Dumnezeu".

Sfântul Ambrozie întărește, adăugând: "Dacă tu voiești să te îndreptezi, mărturisește-ți greșeala".

"Dacă voiți să aveți dovada că Biserica a primit cheile împărăției Cerurilor," zice Fericitul Augustin, "ascultați ce a zis Domnul tuturor Apostolilor <Luăți Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor...> (Ioan 20, 22-23). Aceasta cuprinde puterea cheilor despre care a zis: <Oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer> " (Mat. 18, 18).

Din Taina Pocăinței și a Mărturisirii se revarsă o bogăție de binefaceri:

- pentru societate, îmbunătățirea morală și deci, calitativă, a membrilor săi;

- pentru Biserică, împlinirea rosturilor ei salvatoare și sfințitoare;

- pentru persoane, "oprirea de la păcate, deschiderea raiului, după cuvântul ce zice: *"Astăzi vei fi cu mine în rai"*, întoarcerea sufletului întru cea dintâi a lui firească așezare și odihnă, după cum spune: *"întoarce-te sufletul meu întru odihna ta"*, înapoierea cinstei pe care prin păcat am pierdut-o, precum s-a făcut la fiul cel desfrânat, căci zice Sfântul Evanghelist Luca: *"Aduceți podoaba cea dintâi și îmbrăcați-l pe el"*, veselia și bucuria sufletului, pentru care zice proorocul: *"Bucura-se-va sufletul meu întru Domnul, că m-a îmbrăcat în haina mântuirii"*, viața sufletului celui omorât de păcat, după cum a spus: "Fiul meu acesta mort era și a înviat", reprimirea darului pe care l-a pierdut prin păcat. O, câte bunătăți! O, câte roade duhovnicești a lucrat și lucrează nouă păcătoșilor Sfânta și dumnezeiasca Pocăință! Cine este cea care l-a dus pe tâlhar în rai, au nu Sfânta Pocăință? Cine a dăruit lui David iertarea, au nu

ocăința? Cine lui Mânase a dat iertarea, au nu Pocăința? Cine a dăruit iertarea lui Petru, au nu Pocăința? Cine pe fiul ceî desfrânat iarăși l-a întors în casa părintească, au nu Pocăința? Cine a făcut pe niniviteni să fugă de pierzarea cea făgăduită, au nu Pocăința? O, Sfântă Pocăință! Care prin mărturisirea păcatelor vrednică faci gura, curățindu-ne de faptele cele urâte, a lăuda și a cânta cu bună îndrăzneală pe Dumnezeu. Iar prin zdrobirea inimii împrietenești cu Dumnezeu pe cel ce a călcat sfintele Sale porunci. Iar prin împlinirea canonului cu adevărat din gheenă scoți pe om". Pocăința rodește curățirea sufletului, îndreptarea vieții și asigurarea fericirii vremelnice și veșnice. Pocăința ne trece din starea de păcat în starea de har, mărește entuziasmul vieții, trezește emoțiile sublimului și intensifică viața religioasă. Cele mai frumoase elanuri de viață, de iubire, devotament, încredere și curaj, au fost inspirate de un ideal religios. Pocăința hrănește viața religioasă creștină și deschide ușa desăvârșirii morale. Pocăința servește idealul sfințeniei sub toate formele ei, servește evlavie ce ne face să trăim într-o caldă atmosferă de frumusețe spirituală, dragostea ce înlătură granițele dintre oameni, cumițenia inimii, bucuria suferinței, supunerea și sărăcia voluntară, ascetismul... Toate virtuțile află în Pocăință pe mama lor cea bună. (...) Pocăința cea mai bună este aceea care începe și sfârșește prin convertire, prin dezbrăcarea de o haină veche și renașterea la o viață trăită sincer după canoanele credinței creștine ortodoxe. (...) Pocăința este lucrare sfântă, săvârșitorii ei sunt preoții, primitorii ei sunt creștinii botezați, efectele ei sunt redobândirea harului, înfrânarea poftelor, liniștea conștiinței, descoperirea adevărului, curățirea păcatelor, libertatea sufletului și împăcarea cu Dumnezeu.

Dar Pocăința nu are numai o fundamentare biblică și istorică, ci și una psihologică și socială. Pocăința este o necesitate morală, o trebuință a naturii omenești de care trebuie să țină cont preoții în experiența lor pastorală, misionară și să o administreze cu toată sfințenia. Pocăința este Taină cerească prin care se nimicește răul și lucrează harul mântuitor și sfințitor. Spre harul ei aspiră sufletul omenesc conștient și inconștient, ca floarea spre soare. Pocăința este remediu contra mândriei, e școala smereniei, cea mai bună școală religioasă și, în același timp, o curățire a templului inimii ca să intre în el și să-l stăpânească Hristos, împăratul slavei. Pocăința vindecă relele și neputințele noastre morale, ca și Maslul pe cele trupești; are o minunată putere de moralizare și e cea mai bună școală a renașterii morale și naționale.

Pocăința e virtute evanghelică, poruncă bisericească și Taină dumnezeiască.

Tatăl, Cel ce a trimis pe Ioan înaintemergătorul ca să boteze, a propovăduit prin gura aceluia către păcătoși, zicând: "*Pocăiți-vă!*"

Fiul, când S-a arătat în lume, acest cuvânt a pus ca începătură și temelie a propovăduirii Sale: "*Pocăiți-vă!*"

Duhul Cel Sfânt, când S-a pogorât în chipul limbilor de foc, același cuvânt a grăit prin Apostolul Petru: "*Pocăiți-vă!*" \

Deci Trei sunt Cei ce mărturisesc și mărturia Acestor Trei este adevărată.

Așadar, o păcătoșilor, care sunteți asemenea mie, pocăiți-vă, pocăiți-vă, pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor!..." ("*Pocăința*" de pr. Ilarion Felea)

Pocăința cuprinde: căința, mărturisirea, ispășirea (canonul) și dezlegarea păcatelor.

Lupta cu păcatul este o lucrare duhovnicească; ea se duce cu eforturile, nevoițele personale și ajutorul lui Dumnezeu, adică: post, rugăciune, faptele de curățenie, păzirea minții de a nu lăsa să se sălășluiască în ea gândurile cele rele; împărtășirea cu cele sfințite de Dumnezeu la slujbele bisericești: pâinea binecuvântată, apa sfințită - agheazma, untdelemnul - de la Sfânta Taină a Maslului și, în chipul desăvârșit, împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului la slujba Sfintei Liturghii. Aceasta însă, după ce ne-am mărturisit și am primit dezlegarea de păcate și permisiunea din partea duhovnicului căruia ne-am mărturisit, ca să ne împărtășim.

Lupta noastră cu păcatul ne este arătată pe scurt și cuprinzător de Sfantul Apostol Pavel și Fericitul Augustin. "*Pentru că ceea ce fac nu știu; căci nu săvârșesc ceea ce voiesc, ci fac ceea ce urăsc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc, recunosc că Legea este bună. Dar acum nu eu fac acestea, ci păcatul care locuiește în mine. Fiindcă știu că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu; căci nu fac binele pe care-l voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu; dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia? Mulțumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Deci, dar, eu însumi, cu mintea mea,*

slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului. " (Rom. 7, 15-25) "Iar dacă Hristos este în voi, trupul este mort pentru păcat iar Duhul, viață pentru dreptate." (Rom. 8, 10). "Mă rețineau nimicurile; nimicurile și deșertăciunile deșertăciunilor, vechile mele prietene, mă trăgeau de haina mea de carne și-mi murmurau încet: <Ne dai drumul?> și <Din această clipă nu vom mai fi cu tine în eternitate> și <Din acest moment nu-ți va mai fi îngăduit asta> și <asta> - <crezi că vei putea trăi fără acestea?>" (Confesiuni - Cartea a VIII-a,26).

CĂTRE FRĂȚII CEI ÎNTRU HRISTOS

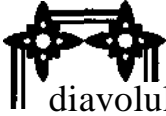
Dumnezeu, în ordinea firii, nu a purtat grijă numai să ajungem în viață sănătoși, ci s-a îngrijit încă să ne recăpătăm și sănătatea când ne vom îmbolnăvi trupește, cu băi și felurite leacuri; - tot astfel - în ordinea harului, nu s-a îngrijit numai să ne naștem duhovnicește, prin Sfanțul Botez, ci a avut grijă să ne recăpătăm și sănătatea duhovnicească, când ne vom îmbolnăvi sufletește, cu o baie curățitoare și cu un leac minunat; și acesta nu este altceva decât Taina Sfintei Mărturisiri.

Fiindcă Mărturisirea este, pe de o parte, într-adevăr o baie în care câte suflete se scaldă, ies ușurate îndată de povara păcatului pe care o poartă. Pe aceste suflete le înfățișează, în chip ascuns, Solomon, în *Cântarea Cântărilor* (4,2): "... O turmă de oi tunse ce ies din scaldătoare.., ". Aceasta este o baie în care se spală și pier toate pângăririle greșelilor, după dumnezeiescul Gură de Aur: "*Mărturisirea celor ce au greșit, se face cu ștergere a greșelilor*" (Cuvântul XX la Facere). Și o baie pe care o fac cei ce se pocăiesc este un al doilea botez, mai trudnic decât cel dintâi, dar trebuincios pentru mântuire, ca și celălalt, potrivit cu Sf. Grigore Cuvântătorul de Dumnezeu: "*Știu încă și un al cincilea (botez), cel prin lacrimi, dar mai ostenitor*" (Cuvânt la Botezul Domnului).

Iar pe de altă parte, Mărturisirea este un leac atât de puternic, încât, pe dată, nimicește orice otravă a păcatului și orice boală nevăzută, aducând iarăși în suflet sănătatea cea dinainte și harul. Un leac atât de minunat, încât schimbă într-o clipă pe păcătos într-un înger frumos la chip, din ceea ce fusese mai înainte, schimbat de păcat: fie un bou (precum Nabucodonsor), fie un porc (ca Tiridate), fie un diavol (ca Iuda): "*și unul dintre voi este diavol*" (Ioan 6,70). Pe scurt, schimbă pe păcătos dintr-un osândit, într-un om slobod, dintr-un om robit trupului, în unul duhovnicesc, dintr-un rob al

diavolului, într-un fiu al lui Dumnezeu, și dintr-un vinovat de pedeapsă veșnică, într-un moștenitor al împărăției cerești. Și este un leac care, prin urmările mai presus de fire pe care le aduce, întrece toate lucrurile firii, fiindcă îndreptățirea pe care o hărăzește sufletul păcătosului este, ori de câte ori o dă, un lucru neasemuit mai mare decât dacă Dumnezeu ar fi zidit o altă lume, nouă. Căci la aceasta se gândește și Sirah când spune: *"nici o comoară nu prețuiește cât un suflet înfrânat"* (26,17).

Dar vai, ce nefericire! Baia aceasta curățitoare și leacul acesta minunat, Mărturisirea cea mult folositoare sufletului, a ajuns astăzi o Taină prea puțin de folos pentru suflet, la creștinii care - socotind că se curățesc într-această baie - n-au ajuns nici măcar să se spele, după cuvântul lui Solomon: *"Un neam căruia i se pare că e fără prihana în ochii lui și care nu este curățit de necurăția lui"* (Pilde 30, 12).

Deoarece unii dintr-înșii, fie că nu se mărturisesc deloc, fie că se mărturisesc foarte rar, socotind - nenorociții - că este mai bine să se tăvălească, precum dobitoacele, în noroiul păcatelor lor decât să alerge spre această baie și să se curățească. Iar alții se mărturisesc -dar nu cum se cuvine; fiindcă nu se mărturisesc nici după cercetarea cuvenită a cugetului și a păcatelor lor, nici cu gândul hotărât să nu mai păcătuiască, nici împlinind canonul cuvenit, toate acestea fiind părți alcătuitoare ale Mărturisirii bine plăcute lui Dumnezeu, ci se spovedesc fără o cercetare, fără smerenie, fără luarea unei hotărâri, fără împlinirea canonului, ci doar numai din obișnuință, fiindcă se întâmplă să vină Pastile sau Nașterea Domnului sau Bobotează. Și deci, în chip rău spovediți - sărmanii! - și socotind că s-au spovedit bine, ei, de fapt, se înșală și mult păgubesc.

De aceea noi, întristați de această mare pagubă și înșelare a fraților noștri creștini, ne-am străduit mult ca să strângem, de la osebiți Dascăli, această scurtă Sfatuire către cel ce se pocăiește, și, prin aceasta, să îndemnăm pe păcătoșii nespovediți să se mărturisească adesea. Iar celor ce se spovedesc greșit, să le explicăm cum trebuie să se mărturisească, pentru ca spovedania lor să fie bineplăcută lui Dumnezeu și mult folositoare și - prin urmare - iertarea păcatelor lor de către Dumnezeu prin duhovnic să fie adevărată și deplină.

De aceea, prietenii mei, vă rog să primiți cu bucurie această Sfatuire, și câți - ca și mine - v-ați întinat sufletele cu tot soiul de necurații ale păcatului, să alergați la această baie curățitoare a Sfintei Mărturisiri, ca să vă curățați. *"Spălați-vă, curățați-vă! Nu mai faceți*

rău, *înaintea ochilor Mei*", vă vestește Dumnezeu, prin proorocul¹

Iar "câți aveți răni nevăzute în suflet, și rănilor voastre s-au împuțit și au putrezit din pricina nesocotinței voastre" - cum spune David, alergați către acest leac minunat și vă veți tămădui. Și cei ce v-ați spovedit în chip greșit până acum, nevoiți- vă, pentru dragostea lui Dumnezeu și a sufletului vostru, să vă spovediți de acum înainte, fără greș, precum se cuvine.

1. CUM TREBUIE SĂ SE PREGĂTEASCĂ FIECARE CREȘTIN PENTRU MĂRTURISIRE

Fratele meu cel păcătos, în așa chip trebuie să te pregătești când vei vrea să te pocăiești și să te mărturisești. Află, mai întâi, că Pocăința - potrivit cu dumnezeiescul Ioan Damaschin (*Cartea II*, cap. XLVII) - este o întoarcere de la starea cea împotriva firii, la cea potrivit cu firea sa, de la diavol la Dumnezeu, și care se săvârșește cu durere și nevoință. Deci și tu, frate, dacă vrei să te pocăiești precum se cuvine, trebuie să părăsești pe diavol și faptele cele diavolești și să te întorci către Dumnezeu și către o trăire potrivită cu (voia lui) Dumnezeu; să lași păcatul, care este (lucru) împotriva firii, și să te întorci spre fapta cea bună care este ceva potrivit cu firea; să urăști într-atât de mult răutatea (păcatul), încât să zici și tu, împreună cu David: "*Nedreptatea am urât și am disprețuit*" (Psalm 118, 163) și, dimpotrivă, să iubești atât de mult binele, încât să zici: "*Legea Ta am iubit-o*" și: "*Pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul și topazul*" (Ibid. 127). Pe scurt, Duhul Sfânt, prin înțeleptul Sirah, te învață care este adevărata Pocăință, grăind astfel: "*Întoarce-te la Domnul și părăsește păcatele... Sârguiește către Cel Preaînalt și te întoarce de la nedreptate și te scârbește foarte de lucrul urât*" (17,20,21). Iar care este adevărata Pocăință și roadele ei, caută să vezi în Cuvântul cel de la sfârșit.

Părțile Pocăinței

Părțile Pocăinței sunt trei: zdrobirea inimii, mărturisirea și împlinirea canonului. Iar Gheorghe Koressios, în cartea lui despre Taine, mai adaugă încă o parte a Pocăinței: dezlegarea de păcat care se face de către Darul Sf. Duh prin mijlocirea duhovnicului, care se numește cheie și aceasta, mai ales, ține într-însa Taina Pocăinței.

Despre zdrobirea inimii

Zdrobirea inimii este o mâhnire și o durere desăvârșită a inimii, care se petrece, fiindcă omul a supărat, cu păcatele sale, pe Dumnezeu și a încălcat legea dumnezeiască a Lui.

Această durere nu stă numai întru simțire, adică în suspinuri și lacrimi, ci stă, mai ales, în aceea ca voința dinlăuntru a omului să urască păcatul și să hotărască a nu-l mai săvârși. Ține seama că durerea și zdrobirea inimii sunt, potrivit cu Koressios, alcătuitoare ale Pocăinței și^A în măsura în care se găsesc în inimă, se află și omul întru Pocăință, îndată însă de cum va lipsi durerea din inimă, lipsește și omul de la Pocăință. Ceea ce vrea să spună că durerea și zdrobirea trebuie să se afle pururi în inima celui ce se pocăiește și, în acest chip, Pocăința lui este adevărată. Aceasta însă este fapta celor desăvârșiți și asemenea unor fii, deoarece izvorăște numai din dragostea către Dumnezeu; adică, după cum se pocăiește un fiu, numai pentru că l-a supărat pe tatăl său și nu pentru că va fi lipsit de moștenirea părintească sau se va izgoni din casa tatălui său.

Despre îngrijorare

Pe lângă zdrobire, se mai află și îngrijorarea, care - și ea - este o mâhnire și o durere nedesăvârșită a inimii, care se petrece nu pentru că omul a întristat pe Dumnezeu cu păcatele sale, ci pentru că a fost lipsit de harul dumnezeiesc, a pierdut raiul și a dobândit osânda veșnică. Și aceasta îi deosebește pe cei ce nu sunt desăvârșiți, adică pe simbriași și pe robi. Pentru că se trage nu din dragostea cea către Dumnezeu, ci din teamă și din iubirea de sine, după cum, adică, se căiește un simbriaș fiindcă și-a pierdut simbria și un rob fiindcă se teme de pedepsele stăpânului său.

Deci și tu, frate al meu păcătos, dacă vrei să dobândești în inima ta această zdrobire și îngrijorare și, prin mijlocirea acestora să se facă și mărturisirea ta bineplăcută lui Dumnezeu, acestea se cuvine să le ai în vedere:

Mărturisirea trebuie să se facă la cei mai iscusiți duhovnici

întâi cercetează și află care este cel mai iscusit duhovnic între ceilalți. Pentru că Marele Vasile spune (în *Hotărârea pe scurt* CCXXIX): "după cum oamenii nu-și arată unul altuia suferințele și rănilor trupului, ci (le dezvăluie) doctorilor încercați care știu să le

lecuiască, așa și păcatele se cade să fie înfățișate nu oricui, ci acelor care pot să le tămăduiască".

Cum trebuie să-și cerceteze cineva cugetul său

În al doilea rând, după cum stai și socotești, după mai multe zile, cu câți bani ești păgubit în neguțătoria pe care o faci, tot astfel, adună-te și tu, frate al meu, deoparte, și, înainte să mergi la un asemenea duhovnic - vreme de două sau trei săptămâni, mai cu seamă la începutul celor patru posturi ale anului - șezi în mare liniște și - plecându-ți capul - fă cercetare în cugetul tău - ceea ce Filon iudeul numește "*judicata cugetului*" - și fa-te, nu apărător, ci judecător al păcatelor tale, cum spune Fericitul Augustin. Socotește și tu, precum lezechia, tot răstimpul vieții tale, cu mahnire și amărăciune în sufletul tău: "*Sfârși-voi firul vieții mele, aducându-mi aminte de amărăciunea sufletului meu*" (Isaia 38, 15) sau măcar socotește, după ce te-ai mărturisit, câte păcate ai săvârșit cu fapta, cu vorba și încuviințarea gândurilor. Numără lunile; de la luni treci la săptămâni și de la săptămâni, la zile. Adu-ți aminte de oamenii cu care ai păcătuit și de locurile unde ai păcătuit și gândește cu grijă, ca să afli fiecare păcat al tău. Și deoarece oamenii - fie că se lasă greu, astăzi, când este vorba să-și facă o asemenea cercetare amănunțită a cugetului lor, fie că uită și nu pot să-și amintească păcatele - iată, frate, că ți-am așternut pe hârtie, în *învățătura către duhovnic*, păcatele de moarte, pe cele ce se iartă și pe cele ale trecerii cu vederea. Ție ți-am înfățișat acolo și cele zece porunci și care sunt cei ce greșesc la fiecare dintr-acestea, ca să te despovăram de această greutate și să te facem să-ți amintești cu ușurință păcatele tale. Deci caută acolo și, cercetând, adu-ți aminte ce păcate, din cele ce se află acolo, ai săvârșit, ca să le mărturisești.

Și, precum vânătorii nu se mulțumesc doar să afle fiara în pădure ci se străduiesc în tot chipul să o și ucidă, tot astfel și tu, frate al meu păcătos, nu te mulțumi doar să-ți cercetezi și să-ți afli păcatele, pentru că singur acest lucru puțin îți va folosi. Ci luptă-te în tot chipul să-ți ucizi păcatele cu suferința inimii tale, adică cu zdrobirea inimii și cu îngrijorarea. Și, ca să dobândești zdrobirea, socotește marea vătămare pe care ți-au adus-o păcatele tale înaintea lui Dumnezeu, iar ca să dobândești îngrijorarea, gândește-te la marea vătămare pe care păcatele tale ți-au pricinuit-o ție însuși.

Trei vătămări pricinuieste păcatul înaintea lui Dumnezeu

Așadar, începând cu ceea ce stă pe locul dintâi, caută la vătămarea pe care ți-au pricinuit-o păcatele tale înaintea lui Dumnezeu. 1) Fiindcă tu, cu păcatele tale, ai ocărât și necinstit pe Dumnezeu. Acela, Prea înalt și Mare. Tu, viermele, pe un Atotputernic; tu, lutul, pe un Atoateziditor; tu, un nimic, pe o Ființă nemărginită. Fiindcă: "*// necinstești pe Dumnezeu prin călcarea legii*" (Romani 2,23). 2) Pentru că tu, cu păcatele tale, te-ai arătat rob și fiu nerecunoscător față de un asemenea prea bun Stăpân și prea iubitor Părinte al tău, care te-a iubit din veac, nu pentru vreo vrednicie a ta, ci numai din bunătatea Lui și a hotărât, în socotința Sa dumnezeiască, să te zidească pe tine când putea zidi pe alții în locul tău. De ce te-ai arătat nerecunoscător față de un asemenea Dumnezeu care ți-a hărăzit ființa, te-a plăsmuit după chipul și asemănarea Sa, ți-a dăruit un trup cu toate simțirile și un suflet cu toate puterile, te-a făcut împărat peste toate făpturile de pe pământ, ți-a purtat de grijă până acum ca să ai hrană, îmbrăcăminte, locuință; a poruncit tuturor făpturilor simțitoare să-ți slujească ție, te-a scăpat din atâtea primejdii, din atâtea boli, din atâtea sărăcie, de care suferă alții; ți-a dat un înger care să stea pururi în preajma ta, ca să te păzească. De ce te-ai arătat nerecunoscător față de un asemenea binefăcător al tău care a chibzuit să te naști din părinți creștini, te-a primit în atâtea rânduri la Tainele Sale, te-a făcut fiu al Său prin Sf. Botez, te-a izbăvit din mâinile diavolului, S-a făcut om pentru tine, și Și-a vărsat sângele Său până la cea din urmă picătură, ca să te facă moștenitor al împărăției Sale? Te-a așteptat de atâtea ori să te căiești după ce ai păcătuit, osândind pe mulți alții pentru păcate mai mici decât ale tale; te urmează acolo unde tu fugi de El, bate (la ușa) inimii tale atunci când tu nu-L dorești; te iubește și te roagă, fiindcă îți vrea mântuirea.

Pe scurt, de ce te-ai arătat nemulțumitor față de un asemenea Stăpân care ți-a dăruit atâtea binefaceri: ale firii, ale harului, îndeobște sau în parte, pe ascuns sau fățiș și - ceea ce este mai înspăimântător decât toate - faptul că, în vreme ce primeai toate aceste daruri, tu - făptură nerecunoscătoare înaintea ochilor Lui - ai avut îndrăzneala să-I dai în schimb răutățile tale.

Ah, frate al meu, păcătos! Și dacă vreun om, asemenea ție, ți-ar fi făcut doar un singur dar din toate acestea, n-ai fi știut ce să faci ca să-i mulțumești; iar, în vreme ce, nu un om, ci Dumnezeu Prea înalt, Făcătorul tuturor oamenilor și al îngerilor, ți-a făcut

atâtea și atâtea bunătăți, tu, dimpotrivă, să te arăți atât de nerecunoscător față de El? Minunează-te, frate, minunează-te, cum de te-a răbdat pământul și nu s-a despiciat ca să te înghită de viu! Minunează-te, cum de nu ți-a zvrălit trăsnete cerul, ca să te mistuie! Cum aerul, pe care l-ai spurcat cu păcatele tale, nu a suflat (asupra-ți) suflări otrăvitoare ca să te otrăvească! Și cum toate stihiiile nu s-au năpustit asupra ta, ca niște fiare, să te înghită de viu, nemairăbdând să vadă în tine, pe tăgăduitorul și vicleanul, cum răspunzi, prin păcatele tale, cu atâta nerecunoștința Ziditorului lor și Unui asemenea binefăcător, fără margini, al tău! *"Oare astfel răsplătești tu, Domnului, popor nebun și fără minte?"* (Deuteronom 32,6). Ai vătămat pe Dumnezeu deoarece, cu păcatele tale, ai săvârșit o neauzită nedreptate și un dispreț față de izbăvirea pe care ai căpătat-o de la Fiul lui Dumnezeu, fiindcă L-ai pus pe cruce pentru a doua oară, ai călcat în picioare dragostea Lui, ai întinat Preasfânt Sângele Său, ai defăimat harul Duhului Său, I-ai deschis rănilor, I-ai reînnoit scuișoarele, palmuirile, cununa de spini, biciuirile, piroanele, lancea și toate patimile și ocările, pentru că ai săvârșit păcatul care a fost pricina răstignirii Lui. *"Fiindcă ei răstignesc loruși a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu și-L fac de batjocură"* spune dumnezeiescul Pavel (Evrei 6,6).

Ah, fratele meu! dacă vei socoti cum se cuvine aceste trei sulițe cu care L-ai rănit pe Dumnezeu, păcătuiind, sunt încredințat că vei urla și vei răcni ca un leu, de pe urma suspinelor: *"Răcnit-am din suspinarea inimii mele"* (Psalm 37,8); că vei urî și te vei scârbi de păcat și că vei zdrobi în mii de bucăți inima ta, chiar de ar fi cea mai învârtoșată și mai împietrită și vei face să-ți curgă lacrimi de sânge. De aceea, pe cât îți este cu putință, stăruie gândind la acestea trei, ca să dobândești sfânta zdrobire (a inimii) care este partea cea mai aleasă și mai prețioasă a Pocăinței, mâhnindu-te, nu atât pentru altceva, ci pentru că ai păcătuit înaintea lui Dumnezeu și ai întristat Duhul cel Sfânt al Lui, după cele spuse de Apostol: *"Să nu întristați Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu"* (Efeseni 4,30).

Precum și David se întrista, nu atât pentru celelalte pagube pe care i le adusese păcatul, ci numai că l-a făcut să vătămă pe Dumnezeu, cu toate că s-a vătămat și pe sine și pe alții. Pentru aceea și zicea: *"Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut"*. De asemenea și Mânase, pentru aceasta doar se întrista și inima lui n-a găsit nicidecum odihnă și spunea: *"Nu am alinare, pentru că am întărâtat mânia Ta și ce este rău am săvârșit înaintea Ta, nefăcând voia Ta și nepăzind poruncile Tale."* Rugăciunea lui Mânase

r

"citește-o și tu, frate, fiindcă este plină de umilință, și (citește-o) mai ales când te pregătești să te spovedești.

Trei vătămări pricinuieste păcatul la păcătos

Apoi, ca să dobândești și îngrijorarea, gândește, frate, și la câte rele ți-au adus păcatele ție. 1) Cum acestea te-au făcut să pierzi darurile mai presus de fire pe care ți le-a hărăzit Dumnezeu în viața aceasta: darul îndreptării, darul de a fi numărat printre fiii lui Dumnezeu, darul șederii îndelungate pe pământ și celelalte. Dintre acestea, doar o singură' treaptă este mai de preț decât toate înțelepciunile, decât toate frumusețile și decât toate puterile, decât toate darurile firii și decât cele mai de preț bunuri lumești, după cum grăiește Solomon: *"fiindcă tot aurul din lume, pe lângă ea nu e decât nisip"* (înțelepciunea lui Solomon 7,9). 2) Gândește-te că acestea te-au făcut să pierzi toată fericirea veșnică a raiului, desfătarea cea întru Dumnezeu și vederea Lui; vederea preadulcei Născătoarei de Dumnezeu, a Maicii Domnului și a Maicii tuturor creștinilor, unirea cu îngerii, petrecerea împreună cu sfinții, bucuria cea negrăită, împărăția cerească, odihna de-a pururi, lumina veșnică și, pe scurt, toate acele bunătăți pe care nici ochiul nu le-a văzut, nici urechea nu le-a auzit, nici mintea omului nu poate să le înțeleagă. Și te-au făcut să le schimbi pe toate acestea cu o singură plăcere - amară și întinată; și să le disprețuiești pe toate (celelalte) ca pe un nimic, după cum și acei înșelători iudei au disprețuit Ierusalimul, care este chipul raiului: *"au disprețuit pământul cel dorit"* (Psalm 105, 24). 3) Socotește că aceste păcate ți-au pricinuit pedeapsa cea veșnică, focul acela nestins, scrâșnirea dinților, viermele cel neadormit, chinuirea tuturor simțirilor trupului, și a tuturor puterilor sufletului tău. Acesta va avea de-a pururi ceea ce urăște și nu va avea niciodată ceea ce dorește. Acolo nu vei gusta niciodată din vreo plăcere, nu-ți vei mai vedea nicidecum vreun prieten, nu vei mai sta de vorbă cu nici o rudenie a ta, nu vei mai avea vreodată somn, nu vei mai afla vreo odihnă nici măcar o singură clipă de la acei diavoli călăi care au să te chinuiască. Gândește că păcatele te-au făcut să dobândești o veșnicie a acelor chinuri fără de sfârșit ale iadului. Numai o singură clipă din această (veșnicie), - nu va trece niciodată, niciodată, chiar după atâtea zeci de mii de ani, multe cât nisipul mării; câte sunt stelele cerului; câte frunzele copacilor, și câte sunt particulele văzduhului: *"și se vor chinui în foc și pucioasă... și fumul lor se suie în vecii vecilor"* (Apocalipsa 14,10-11).

Chibzuind la acestea, iubitele, fără nici o îndoială că îți vei smeri inima, și vei dobândi îngrijorarea de care s-a vorbit, întristându-te - dacă nu pentru alta, dar măcar pentru că, datorită păcatelor tale, tu însuși ești cel ce a pățit o pagubă nemărginită, pagubă față de care lumea întreagă, cu toate împărățiile sale, nu este vrednică să plătească nici cea mai mică părțică.

Ah! Și puțină pagubă este să pierzi în întregime dulceață, veselie, dorire și în întregime îndestulare fără margini care este, în întregime, lumină și început al luminii, înțelepciune și început al înțelepciunii? Puțină durere este să pierzi pe Dumnezeu a Cărui frumusețe întrece orice frumusețe, înțelepciunea Sa întrece orice înțelepciune, dulceața Lui întrece orice dulceață, veselie, dorire, și în întregime îndestulare fără margini de la Care, dacă o singură rază a Slavei Sale ar străluci în iad, îndată iadul s-ar face rai?

Puțină durere înseamnă să pierzi pe Tatăl, Cel fără de început, pe Fiul, Cel fără de început și pe Preasfântul Duh, pe Unul Dumnezeu, Cel în trei chipuri, de la Care orice este strălucitor primește strălucirea; orice viețuitor primește viața; orice este înțelegător primește înțelesul și orice ființă primește ceea ce o face să fie ființă?

Într-un cuvânt, puțină durere este să pierzi, nenorocitele, pe Dumnezeu tău, Care este bunul cel mai înalt, începutul, mijlocul și sfârșitul ființării tale? *"înțelege și vezi"*, îți strigă însuși Dumnezeu, *"înțelege și vezi că amar îți este să Mă părăsești pe Mine, zice Domnul Dumnezeu tău"*. Și dacă atunci când Isav și-a pierdut dreptul de întâi născut și binecuvântarea tatălui său, Isaac, s-a mâhnit într-atâta, că a scos un strigăt tare amar și foarte înfricoșat, (Facere 27,34), cum de tu, prea nefericitele, să nu strigi până la cer? Cum să nu suspini sărmane, din adâncul inimii, fiindcă ai pierdut atâtea binecuvântări și daruri de la cerescul tău Părinte? Pentru că ai moștenit o sumedenie de răutăți și chinuri; cum să nu te jelești, păcătosule, că, pierzând pe Dumnezeu tău, odată cu El, ai pierdut toate, toate laolaltă?

O, pierdere nemărginită! O, pierdere nemăsurată! Sunt incredințat, frate, că, dacă ai fi văzut odată această mare pierdere pe care ai suferit-o prin păcatele tale, ai fi strigat ca împăratul acela care, la vremea morții sale, spunea că a pierdut tot, fiindcă, pierzându-L pe Dumnezeu, și-a pierdut și trupul și sufletul și pământul și cerul și pe cele trecătoare și pe cele veșnice, pe toate, toate. *"Pierdut-am toate, lipsitu-m-am de totul"*. Sunt incredințat că, dacă ai fi văzut, îngrămădite laolaltă toate câte ai pierdut, de mii

de ori te-ai fi hotărât să nu mai păcătuiești, ci să te îndrepti și să duci o viață sfântă.

Durerea pentru bunătățile vremelnice este fără de folos

Nu trebuie să te mâhnești dacă - pentru păcatele tale - pierzi vreun bun firesc și vremelnic sau pe copiii tăi sau pe nevasta ta, fie și toată împărăția lumii, fie și însăși viața ta. Fiindcă de durerea aceasta nu se ține socoteală la Pocăință, ci este zadarnică și fără de folos și nu este primită de Dumnezeu.

S-a mâhnit și Saul când a auzit de la Samuel că își va pierde împărăția și viața; și atât de mult, încât de frică "*Saul a căzut deodată cu tot trupul său la pământ*" (I Regi 28,20), dar în zadar. Și Antioh a ajuns să-și cunoască ticăloșiile pe care le făcuse când a văzut că-și pierde, deodată, și viața și împărăția, cu moartea aceea dureroasă: "*Și se ruga nelegiuitul acesta către Stăpânul care nu voia a-l mai milui*" (II Macabei 9, 13).

Nu mai spun că durerea care vine de pe urma bunătăților lumești și trecătoare, nu numai că este fără de folos pentru păcătos, dar îi pricinuiește și moarte, cum spune Sf. Apostol Pavel: "*iar întristarea lumii aduce moarte*" (II Corinteni 7,10).

II. CUM TREBUIE SĂ SE MĂRTURISEASCĂ PĂCĂTOSUL

După ce vei fi gândit în acest chip la păcatele tale și te vei fi pregătit cu zdrobire de inimă și îngrijorare, mergi atunci la acest iscusit duhovnic, de care am vorbit. Dacă știi carte, însemnează-ți, frate, păcatele și pe hârtie ca să nu le uiți. Și de va fi departe duhovnicul, să nu pregeți, după cum nu pregeți să mergi și la un doctor iscusit care se află departe, pentru boala ta cea trupească. Ci zi și tu ca fiul acela risipitor: "*Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu*" (Lucal5,18).

Și, mergând la dânsul, când acela îți va spune să-ți mărturisești păcatul tău înaintea Stăpânului Hristos, atunci tu, îngenunchind înaintea Sfintei Lui icoane, să zici: "*Părinte, greșit-am la cer și înaintea Ta și nu sunt vrednic să mă numesc fiul Tău, dar iată că astăzi, prin acest părinte al meu duhovnicesc, mă voi mărturisi Ție, întru dreptatea inimii*" (Psalm 118,7). Și așa, începi să te mărturisești.

Ce este Mărturisirea?

Și înainte să începi, află că Mărturisirea este o înfățișare de bunăvoie, prin grai, a faptelor rele, ca și a vorbelor și a gândurilor. Ea este smerită, învinuindu-se pe sine, este dreaptă, fără rușinare, hotărâtă și se face către un duhovnic legiuit.

Mărturisirea trebuie făcută de bunăvoie

Trebuie să mărturisești cu însăși gura ta toate faptele rele, toate vorbele rele și toate gândurile rele ale tale. Cu gura ta să-ți spui păcatele deoarece, chiar de le ai scrise ca să nu le uiți, totuși ai datoria să le citești tu însuți duhovnicului tău. Pentru aceasta, cei care își scriu păcatele și, după ce au dat duhovnicului ceea ce scriseseră, pleacă fără să le citească, fac rău și greșesc și mărturisirea lor nu este desăvârșită. Și, pe viitor, să înceteze cu acest lucru nepotrivit și să-și citească ei singuri păcatele lor.

Mărturisirea să se facă nu din silă sau nevoie, ci de bunăvoie, și de la sine, grăind, împreună cu David: "*Și din voia mea mă voi mărturisi Lui*". Să nu te asemeni și tu, împăratului Nabucodonosor, care nu a spus magilor visul pe care l-a avut, ca pe urmă magii să-l tălmăcească, ci a cerut ca aceia să-i spuie și visul și tălmăcirea lui. "*Deci, descoperiți-mi visul precum și tâlcuirea lui*" (Daniil 2,6). Dar tu spune mai întâi visul - adică păcatele tale - și atunci să le audă duhovnicul și să le îndrepte.

Mărturisirea trebuie să fie smerită

Trebuie să te mărturisești întru smerenie, cu multă umilință și cu inima zdrobită, precum și-a mărturisit femeia desfrânată păcatele ei, precum canaaneanca și precum se ruga vameșul, pentru ca Dumnezeu să primească mărturisirea ta și să-ți dea iertarea păcatelor, fiindcă "*inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi*" (Psalm 50, 18). Această smerenie și umilință trebuie să o arăți încă și atunci când te mustră duhovnicul pentru vreun păcat al tău, păstrând tăcerea și fără să te mânie și nici tăindu-i vorba, ci primind dojana cu bucurie, ca și când ți-ar face-o însuși Dumnezeu. Dacă s-ar putea, ar trebui să cazi la pământ ca un vinovat și să-i scalzi picioarele cu lacrimile tale, cum te sfătuiește Sfântul Ioan Scărarul: "Fii, și în purtare și în cuget, ca un păcătos, la mărturisirea

ta căutând spre pământ, și - de este cu putință - să scalzi în lacrimi picioarele celui ce te lecuiește, ca pe ale lui Hristos" (Cuv. IV).

Mărturisirea trebuie să fie întru învinovățirea ta

Trebuie să nu învinovățești pe unul și pe altul când te mărturisești, aducând cuvânt cum că ei au fost pricină de ai păcătuit, după cum și Adam a dat vina pe Eva și Eva pe șarpe. Nu! Ci să te învinovățești numai și numai pe tine și voința ta cea ticăloasă. "Dacă vrei să învinovățești", îți spune dumnezeiescul Gură de Aur (*Omilia 51, la Matei*), "învinovățește-te pe tine" și alcătuitorul Pildelor spune: "*drept este cel ce se învinovățește pe sine*" (Pilde 18,17) - "*pe sine*", zice, și nu "*pe alții*". Pentru ca nu cumva, căutând să-și micșoreze cu Mărturisirea păcatele sale, să și le sporească, adăugând și învinovățirea. Și ce să spui duhovnicului, te sfătuiește Sf. Ioan Scărarul (Cuv. IV): "grăiește și nu te rușina: a mea este izbitura părinte, a mea este rana, pricinuită de însăși lipsa mea de grijă și nu de altul. Nimeni nu este vinovat de aceasta: nici om, nici duh, nici trup, nici altceva, ci numai lipsa mea de grijă".

Mărturisirea trebuie să fie dreaptă

Trebuie să te mărturisești întru adevărul și dreptatea inimii tale, arătându-ți toate păcatele, așa cum le-ai săvârșit, cu toate împrejurările: locul, persoana, pricina, numărul și felul (păcatului). Numai că numele acelor persoane cu care ai păcătuit nu trebuie să le spui. Mărturisește-le fără să adaugi sau să scazi: fără să spui jumătate din păcatele tale unui duhovnic și jumătate - altuia, cum fac unii vicleni; fără să le spui cu cine știe ce cuvinte meșteșugite cu care - în același timp - să-ți și ascunzi și să-ți și arăți păcatele, cu scopul să-ți micșorezi rușinea, ci să le mărturisești simplu și drept, cu inimă fără vicleșug. Fiindcă, dacă te mărturisești cu vicleșug și doar pe deasupra, nu numai că mărturisirea ta va fi urâtă înaintea lui Dumnezeu care iubește pururi adevărul: "*că iată adevărul ai iubit*" (Psalm 50,7), ci încă și păcatele tale pe care le-ai mărturisit vor încolți din nou în tine, după puțină vreme, după cum încolțesc din nou și perii albi la acei bătrâni care nu-i rad decât doar pe deasupra. Cu aceștia te asemeni și tu, după cum spune David: "*ca un brici ascuțit a făcut vicleșug*" (Psalm 51,1).

Mărturisirea trebuie făcută fără să te rușinezi

Trebuie să te mărturisești fără să te rușinezi, fiindcă rușinea pe care o capeți când te mărturisești îți aduce slavă și har de la mărturisire: "*este rușine care aduce păcat și este rușine care aduce mărire și har*" (Isus Sirah 4,23). Rușinea aceasta te face să scapi de rușinea ce va să fie în Ziua înfricoșată a Judecării, potrivit cu Sf. Ioan Scărarul (Cuv. IV): "fără rușine nu poți să scapi de rușine" și, potrivit cu Sf. Grigorie Cuvântătorul de Dumnezeu (Cuv. la Botez): "Nu nesocoti mărturisirea păcatului tău, pentru ca, prin rușinea de aici, să scapi de rușinea de dincolo".

De ce te rușinezi, păcătosule? Când săvârșești păcatul nu te rușinezi și acum, când cauți să te scapi de el, te rușinezi? Ah, nebune! Și nu știi că rușinea aceasta este de la diavolul care, când faci păcatul, îți dă îndrăzneală și nerușinare, iar când îl mărturisești, îți dă frică și rușine? Așa dă mărturie Sf. Ioan Gură de Aur: "Două sunt acestea: păcatul și Pocăința; în păcat, rușine și batjocură; în Pocăință - laudă și îndrăzneală. Dar satana răstoarnă rânduiala și dă, la păcat - îndrăzneală, și la Pocăință - rușine. Tu, însă, să nu i te încrezi" (*Cuv. pentru mărturisire*).

Pentru aceasta citim la Pateric că un părinte îmbunătățit l-a văzut cu ochii lui pe diavol cum merge adesea la spovedaniile duhovnicilor ca să insufle rușine păcătoșilor care se mărturisesc acolo. Dumnezeu nu ți-a dat drept duhovnic vreun înger sau vreun arhanghel, ca să te rușinezi: ci un om, unul supus patimilor ca și tine, ca să nu te rușinezi. Și pentru ce să te rușinezi? Iar dacă - să zicem - ai afla de la alții sau ai bănuii tu că duhovnicul tău dă pe față altora păcatele, acest fapt să nu te împiedice de la mărturisire, fiindcă este înșelăciune a diavolului, cu care caută să-ți piardă sufletul. Ci mergi fără teamă și mărturisește-ți păcatele. Iar dacă acela ți le dă pe față (ceea ce este foarte cu anevoie, ca să nu zic cu neputință să o faci), el are să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru răul acesta pe care îl face. Iar tu, odată spovedit, ești pe deplin nevinovat și iertat de păcatele tale. Așa te încunoștințează Sf. Meletie Mărturisitorul (Treapta 171): "Dacă îți dă în vileag și-ți defăima mărturisirea, acesta va da socoteală lui Dumnezeu, la Judecată. Iar cel ce s-a spovedit (rămâne) întru totul nevinovat și izbăvit pe deplin de greșelile lui".

Cei ce păcătuiau, în vechime, stăteau la poarta bisericii și-și mărturiseau păcatele la toată mulțimea care intra în biserică, după cum spune Sozomen: "Dintru început, așa au socotit preoții să se

arate, ca într-un teatru, mulțimii din biserică, păcatele, de către cel ce se mărturisește" (Cartea VII, cap. 16); și canoanele 56 și 75 ale Marelui Vasile spun același lucru.

Un om drept ca Iov nu se rușina să se mărturisească în fața mulțimii, după cum ne vestește el însuși: "Căci nu am dat înapoi, față cu mulțimea gloatei, ca să mă mărturisesc înaintea lor". Și tu, frate al meu, păcătos fiind, de ce să te rușinezi, când te mărturisești unui singur om?

Păcatele trebuie să fie arătate fie aici, la duhovnic, fie înaintea înfricoșatului Judecător

Una din două: sau aici, jos, trebuie să-ți arăți păcatele tale, frate, către duhovnicul tău, sau acolo înfricoșatului Judecător. Dacă le ascunzi aici, află că acolo, înfricoșatul Judecător le va da, oricum, în vileag înaintea tuturor îngerilor și oamenilor, cu mare mustrare pentru tine. "*Mustra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale*" (Psalm 49, 22). Ce zic, Judecător? Însăși păcatele tale nemărturisite te vor mustra atunci și te vor da în vileag la acel Scaun de Judecată a toată lumea. "*Lepădarea ta de credință te va pedepsi și răutatea ta te va mustra*" (Ieremia 2,19). Vezi și pe dumnezeiescul Gură de Aur care zice: "Acolo le vom vedea (greșelile noastre), în fața ochilor, goale și descoperite, și vom plânge acolo și (va fi) în zadar". Vezi și mărturia Marelui Vasile, că vom vedea atunci păcatele noastre pe fiecare cum s-a săvârșit (în Capitolul 8 al "*învățăturii către Duhovnic*").

Dacă un singur păcat va rămâne nemărturisit, rămân neiertate și celelalte

Dacă vei mărturisi toate păcatele tale și vei ascunde - de rușine - numai unul singur, află că nu numai și păcatele pe care le-ai mărturisit rămân neiertate, dar îți mai adaugi ție, pe deasupra, și un alt mare păcat, al pângăririi celor sfinte, pentru această tăinuire, precum spune, în "*Cartea cea pentru mărturisire*", Hrisant al Ierusalimului.

Vezi și "*Mântuirea Păcătoșilor*", unde se arată că o femeie, deși și-a mărturisit toate celelalte păcate la un cucernic duhovnic, nu și-a mărturisit un mare păcat al ei, iar un frate, slujitor al duhovnicului, a văzut că ieșea din gura ei câte un șarpe pentru fiecare păcat mărturisit și, la urmă de tot, a văzut un șarpe mare, cum

și-a scos de trei ori capul afară din gura femeii, apoi iarăși l-a tras' înăuntru și nu l-a mai scos. Pentru aceasta, toți ceilalți șerpi care ieșiseră mai înainte, s-au întors iarăși și au intrat în gura ei. După moartea sa, acea nenorocită s-a arătat șezând pe un înfricoșat balaur și i-a spus duhovnicului ei și fratelui că a fost pedepsită fiindcă nu și-a mărturisit acel păcat. De aceea și un dascăl te sfătuiește cu înțelepciune că, dacă vrei să biruiești pe diavol care îți aduce rușinea, spune, mai înainte de toate celelalte, acel păcat de care te rușinezi mai mult.

Mărturisirea se cuvine să fie plină de hotărâre

Trebuie să te mărturisești cu hotărâre, adică să arăți înaintea duhovnicului, o hotărâre temeinică și statornică cum că vrei mai bine să mori de mii de ori decât să mai păcătuiești cu voia ta, având ajutorul harului dumnezeiesc. Fiindcă, dacă nu iei o asemenea hotărâre în inima ta, puțin îți va folosi zdrobirea inimii și îngrijorarea și Pocăința, cum spun, îndeobște, toți Sfinții Părinți.

Pentru aceasta, câți nu iau o atare hotărâre, au - ca să zic așa - un picior la duhovnic și altul în păcat. Se mărturisesc cu gura iar cu inima gândesc iarăși să săvârșească păcatul, asemuindu-se într-aceasta, cu câinele care, după ce a vărsat, se întoarce iarăși la vărsătura lui și ca porcul care, după ce s-a spălat, se tăvăleşte iarăși în noroiul de la început. Aceștia, după cum spune Fericitul Augustin, nu retează păcatul și amână aceasta pentru altă dată, mărturisindu-se doar din obișnuință, pentru că vine - să zicem - Pastele, sau Nașterea Domnului, sau pentru că sunt în primejdie de moarte și nu cu adevărat.

Citim la Pateric că un Părinte a văzut sufletele coborând în iad cum cade zăpada pe pământ în mijlocul iernii. Și oare de ce aceasta? Nu pentru că nu se mărturisesc creștinii (fiindcă rareori se întâmplă să moară cineva nespovedit), ci fiindcă nu se mărturisesc bine, cu hotărârea de a nu mai păcătui; fiindcă nu-și sfâșie inima cu o durere adevărată, pentru o îndreptare hotărâtă, ci își sfâșie numai veșmintele, după cuvântul Proorocului, cu o durere mincinoasă și prefăcută. "*Sfâșiati inimile și nu hainele voastre*" (Ioil 2,13).

Și ce-ți va fi ție de folos, frate al meu, dacă spui doar: "*am păcătuït, mă pocăiesc*"? Un asemenea "*am păcătuït*" a spus și Saul (I Regi, 15,24), a spus și Iuda (Matei 27,4), dar nu le-a folosit. De aceea și Marele Vasile spune că nu se folosește de pe urma Mărturisirii și nu se mărturisește nicidecum acela care spune numai

 "ampăcătuit", dar stăruie iarăși în păcat și nu-l urăște. Nu trage nici un folos de pe urma nedreptăților pe care i le-a iertat duhovnicul, dacă el iarăși săvârșește nedreptăți "fiindcă nu cel ce zice: <am păcătuit>, și pe urmă stăruie în păcat, se mărturisește (cu adevărat), ci acela care, după cuvântul Psalmistului, și-a aflat păcatul său și l-a urât. Căci ce folos înseamnă pentru bolnav îngrijirea doctorului, când el face mereu lucruri primejdioase pentru viață? Tot astfel, cel ce săvârșește încă nedreptăți, nici un folos nu capătă de pe urma nedreptăților ^care i s-au iertat" (într-o *Tâlcuire a lui Nichita* la Psalmul 35). întreaga ta căință înseamnă să te hotărăști să-ți schimbi viața. Să nu spui: "*dacă am să pot am să mă îndrept*", sau "*am vrut să nu păcătuiesc*". Nu așa, ci să spui: "*hotărăsc să mă îndrept; vreau să nu mai păcătuiesc, cu o asemenea voință - puternică, neschimbată și hotărâtă după cum nu voiesc să beau vreodată un pahar plin cu otravă, după cum nu voiesc să mă prăbușesc vreodată într-o prăpastie și după cum nu vreau să mă omor vreodată*".

Deoarece însă voința omului nu poate să rămână tare fără ajutor dumnezeiesc, noi ți-am alcătuit o rugăciune, cum să ceri de la Dumnezeu acest ajutor. Pe aceasta să o vezi mai departe, la sfârșitul învățaturii a șasea, pentru păzirea de sine.

Se cuvine să însemn aici că se face și o a **doua Mărturisire a propriilor păcate**, pentru trei pricini: 1) dacă cineva nu-și mărturisește păcatele cu împrejurările și cu pregătirea cuviincioasă, cu întristarea și hotărârea (de a nu mai greși) și cu împlinirea canonului; 2) dacă nu s-a îndreptat și nu s-a canonisit cum trebuie de duhovnic și 3) dacă - odată ce a căzut din nou în aceleași păcate sau într-altele, care sunt urmare a celor dintâi - spune, odată cu păcatele din urmă, și pe cele dintâi, socotite ca niște rădăcini și pricini ale celor din urmă, sau pentru o mai mare zdrobire a inimii și smerenie. Și stă scris în cartea ce se cheamă "*învățătura pentru cel ce se pocăiește*", că este un lucru foarte folositor dacă își face cineva și o mărturisire cuprinzătoare și deobște a tuturor păcatelor pe care le-a săvârșit în întreaga viață (după cum fac cei ce vor să se preotească și cei ce sunt în primejdie de moarte), măcar o dată pe an și, mai ales, dacă se întâmplă să meargă la un nou duhovnic. Deoarece, prin mijlocirea acestei cuprinzătoare mărturisiri, se strâng laolaltă toate păcatele ca niște râuri și alcătuiesc o mare întinsă sau sunt ca niște munți deasupra altor munți, încât par că ajung până la cer, cum spune Ezdra: "*Și greșelile noastre s-au ridicat până la cer*" (Ezdra 9,6). Iar cel ce se mărturisește, văzându-le pe acestea dintr-o singură privire îngrămădite laolaltă, capătă o mai mare rușinare, o suferință

mai mare, o mai mare smerenie și, drept urmare, se teme mai mult, pe lângă acestea, capătă o liniște mai deplină în cugetul său și i se vestește că păcatele îi vor fi iertate. Și, din toate acestea, capătă o mare înfrânare și piedică, spre a nu mai cădea din nou.

///. PRIMIREA CU BUCURIE A CANONULUI ȘI ÎMPLINIREA LUI

După Mărturisire urmează a treia parte a Pocăinței, adică săvârșirea canonului, care este o împlinire prin fapte a canonisirii, precum o statornicește Gavriil al Filadelfiei, în cartea lui despre Taine. Așadar și tu, frate al meu, păcătos, ești dator să primești cu mare bucurie canonul care ți-l va da duhovnicul, fie că e vorba de post, de plecări ale genunchilor, de milostenie sau de altceva. Și, înainte de toate, să primești din tot sufletul îndepărtarea - pe atâția ani, de la Cuminecare, pe care ți-o va hotărî. Deoarece, cu această mică pedeapsă, împlânzești marea urgie pe care o are Dumnezeu împotriva ta. Cu acest canon trecător, scapi de canonul cel veșnic al iadului.

Iată câteva pilde de oameni care s-au canonisit pentru păcatele lor: dacă sora lui Moise n-ar fi fost izgonită pentru șapte zile din tabără, nu s-ar fi curățit de lepră, iar dacă desfrânatul din Corint nu ar fi fost dat satanei, el nu și-ar fi mântuit sufletul.

Așa și tu, frate, dacă nu primești această mică pedeapsă a canonului, nici de lepra păcatului nu te vei curăți pe deplin, nici sufletul tău nu se mântuiește, Neguțătorie este aceasta, iubitele, aducătoare de mult câștig și însemnătate pentru cei înțelepți: una dai și scapi de milioane; primești (pedepse) trecătoare și scapi de cele veșnice, împăratul David, pentru ispășirea păcatelor sale, a fost alungat din împărăția sa de însuși fiul său, Abesalom. Cutreiera munții și văile, desculț; era ocărât și lovit cu pietre de Semei, era disprețuit de toți. Și tu cauți să-l împlânzești pe Dumnezeu fără nici un canon, om fără minte ce ești! Marele Teodosie, împăratul, a împlinit o vestită canonisire la Milan, așa cum i-a fost hotărâtă de Sfanțul Ambrozie, împăratul Romanos cel bătrân, Lecapenul, din pricina jurămintelor pe care le călcase, pocăindu-se, s-a călugărit și, când era să mănânce pâine, avea (lângă el) un băiețaș care îl lovea cu un bici peste picioare, pentru canonisire, și-i spunea: "*Mergi, călugăr nevrednic, la trapeză*". Și alt împărat, pentru un omor pe care îl săvârșise, a fost canonisit să suie un munte înalt, cu picioarele goale, și, acolo sus aflându-se, dezbrăcat de veșmântul împărătesc, a

ținut un post întreg de patruzeci de zile, numai cu pâine și apă, în necurmată rugăciune și tăcere, dormind pe pământul tare. Și alți mulți împărați au îndurat cele mai aspre canonisiri pentru păcatele lor: iar tu, păcătosule, ești - chipurile - mai de soi decât ei? Sau ai un trup mai de soi și mai gingaș, și nu primești un canon atât de ușor, de la duhovnicul tău, pentru păcatele tale? Să nu te înșele cugetul zicând că dai bani să-ți răscumperi canonul, împărații aceștia aveau bani mai mulți decât tine și puteau să dea milioane ca să nu capete aceste canoane. Dar aceasta nu este cu puțință să se întâmple, chiar dacă cineva ar da o împărăție. Fiindcă dreptatea nepărtinitoare a lui Dumnezeu în alt chip nu poate fi mulțumită, decât numai dacă trupul care a păcătuțit, acela însuși să se și pedepsească.

Iar de se va afla vreun duhovnic iubitor de câștig și-ți va spune să-i dai bani și el te iartă, ia aminte să nu-i dai crezare, fiindcă nu poate, în asemenea chip, să te ierte și-ți pierzi doar banii tăi și rămâi neiertat. Sf. Isidor Pelusiotul scrie unui asemenea duhovnic că duhovnicii nu pot ierta pe bogați cu darea de bani și că ei nu sunt stăpâni și domni ai iertării sau moștenitori ai jertfelnicului dumnezeiesc, ca acei necredincioși care ziceau: "*veniți să moștenim altarul lui Dumnezeu*". Căci, după cum a spus Apostolul, acei care aduc jertfe pentru însăși păcatele lor, nu pot - chipurile cu a lor putere - să ierte celor nepocăiți, chiar dacă ar fi bogați" (Epist. 1060 către Zosim).

Cel ce-și împlinește canonul este fiu adevărat al Bisericii

Dacă îți împlinești canonul dat de duhovnicul tău, arăți că într-adevăr te pocăiești și ești fiu cu adevărat al lui Dumnezeu și al Sfintei Biserici care a hotărât această pedeapsă. Iar dacă, dimpotrivă, încâlci canonul duhovnicului tău, aceasta este un semn că Pocăința ta nu este adevărată ci mincinoasă, un semn că nu ești fiu adevărat al lui Dumnezeu și al Bisericii, cum grăiește Sf. Apostol Pavel: "*Răbdați spre înțeleptire. Dumnezeu se poartă cu voi ca față de fii. Căci care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepsește? Iar dacă sunteți fără de certare, de care toți au parte, atunci sunteți fii nelegitimi și nu fii adevărați*" (Evrei 12, 7-8).

Cel ce se pocăiește se cuvine să ceară de la sine un canon mai greu

Dacă, din întâmplare, duhovnicul dorește să-ți dea canon

ușor, trebuie ca tu, de la tine, să-l rogi să-ți dea mai mult, cum fac și alți mulți care se pocăiesc cu osârdie, ca să împlânzească mai vârtos prin acest canon vremelnic, dumnezeiasca dreptate și să te încredințezi mai bine că Dumnezeu te-a iertat de pedeapsa cea veșnică pe care ai fi căpătat-o pentru păcat.

Păcătosul trebuie să-și capete canonul său: fie aici în viața aceasta, în chip vremelnic, fie dincolo -pe veci

Pe scurt, îți spunem, frate, să alegi una din două: ori aici să primești, în chip vremelnic, canonul păcatelor tale, ori acolo, pentru vecie. Dacă-l primești aici, scapi de cel de acolo; dacă aici nu-l primești, ai să-l capeți, fără greș, acolo, și pe vecie. Precum și Gavriil al Filadelfiei, scrie în cartea sa despre Taine: "Cel ce nu s-a supus (canoanelor) trebuie să fie trimis la scaunele de judecată de dincolo, și va da socoteală de nelegiuirile pe care le-a săvârșit, ca unul ce a încălcat așezămintele Sfintei Biserici".

Cel ce se pocăiește trebuie să urmeze îndepărtarea de la Cuminecare, după hotărârea duhovnicului

Mai presus de toate îți spunem, frate, că trebuie - fără greș, să stai departe de Cuminecare, pe atâția ani câți îți va fi hotărât duhovnicul, pentru că această îndepărtare este o canonisire a canonisirilor, trebuincioasă și alcătuind adevărata ta Pocăință. Fiindcă, de vei cuteza să te împărtășești în acești ani, vei ajunge un al doilea Iuda, și de vei sili pe duhovnic să te ierte, tu nu vei mai fi un om care se pocăiește, ci un asupritor și un tiran care silnicește legile dumnezeiești și canoanele Sfintelor Sinoade și ale Părinților. Pentru aceasta, dumnezeiasca Cuminecare îți va fi ție nu pentru iertare ci pentru o mai mare osândă și pedeapsă. După cum, dacă un om care are răni pe trup, merge și le arată doctorului și capătă de la el poruncă cum să ia cutare plasture pentru răni și, pe deasupra, să nu bea vin și să nu mănânce cutare mâncare, pentru că altminteri rănilile nu i se vindecă, tot așa și tu, frate al meu, porți răni nevăzute în sufletul tău, anume păcatele pe care ai mers și le-ai arătat duhovnicului, adică le-ai mărturisit. Duhovnicul a hotărât să pui un plasture peste ele - canonul păcatului, al hranei uscate, al plecării genunchilor, al milosteniei și al rugăciunii. Pe lângă acestea, ți-a prescris să nu bei și să nu mănânci cutare mâncare, adică să nu te împărtășești cu dumnezeieștile Taine. Așadar, dacă nu-i vei da

ascultare și vei mânca, ce se va întâmpla? Rănile și păcatele tale nu se vindecă, ci ajung mai cumplite și mai întinse. Ce zic că nu se vindecă? Ți se trage încă și moartea sufletească și trupească, cum spune dumnezeiescul Pavel: *"De aceea mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit"* (I Corinteni 11,30). Adică, deoarece unii se împărtășesc, nevrednici fiind, ajung neputincioși și bolnavi și mulți dintre ei încetează din viață.

Dacă cineva, nedumerit, ar spune că, deoarece, prin rugăciunea cea de iertare a duhovnicului se iartă păcatul celui ce se pocăiește, de ce acestuia să nu i se îngăduie să se împărtășească, odată ce a fost iertat și îndreptățit? La aceasta, răspundem în trei chipuri:

1) Fie că i se iartă păcătosului păcatul, însă nu de-a dreptul, ci socotind că el va împlini canonul și va sta departe de Cuminecare (fiindcă de aceea duhovnicul, înainte de iertare, îi hotărăște canonul și lipsirea de Taine).

2) Fie că i se iartă - e drept - păcatul, nu însă și pedeapsa și certarea pentru păcat, cu alte cuvinte canonul, în care se cuprinde și îndepărtarea de la Cuminecare. Fiindcă păcatul lui David s-a iertat și de Dumnezeu, când Natan i-a spus: *"Domnul a ridicat păcatul tău"*, dar nu s-a iertat și pedeapsa pentru păcatul lui, fiindcă - după această iertare - el a fost izgonit din împărăția sa, de către fiul său, Abesalom, și sabia nu s-a îndepărtat de casa lui și a pățimit alte nenumărate răutăți, după cum însuși Natan i le proorocise.

3) Răspundem că se iartă - e drept - greșeala păcătosului, dar este nevoie ca acesta să fie pus la încercare și, cu timpul, să fie întărit în harul lui Dumnezeu.

În sfârșit, îți spunem, frate, că acel canon pe care ți-l va da duhovnicul, trebuie să-l îplinești, pe cât este cu putință, mai repede, câtă vreme te afli în harul lui Dumnezeu, și să nu amâni, fiindcă nu știi ce ți se va întâmpla în ziua viitoare: *"Căci nu știi la ce poate da naștere ziua de mâine"* (Pildele lui Solomon 27,1).

IV. CUM TREBUIE SĂ SE PĂZEASCĂ PĂCĂTOSUL PUPA MĂRTURISIRE

Iar după ce te-ai mărturisit și ți-ai primit canonul de la duhovnicul tău, pentru ca să te păzești să nu cazi din nou în același păcat sau în altele, folosește-te de aceste șase (povățuiri) ca de niște leacuri care să te păzească:

întâiapăzirei Aducerea aminte apucatelor

Să nu uiți ci să-ți amintești pururea de păcatele pe care le-ai săvârșit. Să-ți amintești păcatele tale - nu ca să-ți chinuiești cugetul, îți spune dumnezeiescul Gură de Aur (*Omilia IV, la Statui*), ci să-ți pedepsești sufletul ca să nu mai zburde în patimi și să nu mai cadă iarăși într-aceleași. Ca să cunoști, prin aducerea aminte, marele dar ce l-ai primit de la Dumnezeu, ca să-ți ierte atât de multe păcate, precum și Sf. Apostol Pavel și-a adus pururea aminte cum a prigonit Biserica, "pentru ca să arate cât de mare este harul lui Dumnezeu" - spune Sf. Ioan Gură de Aur (Cuv. XXXVI, la I Corinteni).

Unul care a scăpat dintr-o mare primejdie, când și-o amintește, tremură și se înfricoșează și frica aceasta îl face să nu mai cadă iarăși în aceeași primejdie. Astfel David, și după ce i-au fost iertate păcatele, și le aminea întotdeauna și le avea înaintea ochilor lui. De aceea și zicea: "*Și păcatul meu înaintea mea este pururea*" (Psalm 50,4).

"Dacă voiești" - îți spune Fericitul Augustin - "să-Și întoarcă Dumnezeu fața Sa de la păcatele tale, trebuie ca tu să le ai pururea înaintea ta, să le privești și să plângi pentru ele". Dacă tu vei scrie și-ți vei aminti păcatele tale, dumnezeiescul Gură de Aur te încredințează că Dumnezeu le va șterge și le va ierta. Iar dacă tu le vei șterge de unde le-ai scris și le vei uita, Dumnezeu le va scrie și-Și va aminti de ele". Și iarăși, spune același: "Căci nu este nici un alt asemenea leac pentru iertarea păcatelor, precum neîncetata lor aducere aminte și necurmata lor osândire" (*Cuv. II, "Spre folos este că proorocirile nu sunt limpezi"*).

Te sfătuiește însă Sf. Marcu Pustnicul ca - atunci când îți amintești păcatele tale - să-ți amintești de ele nu după felul lor, aducându-ți în închipuire împrejurările și oamenii cu care ai păcătuit, fie din pricină că, fiind tu încă împătimitor și iubitor de plăceri, poftești iarăși la ele și te tulburi; fie că, aducându-ți aminte de ele, după chipul lor și cu durere, să nu cazi în deznădejde. Mai cu seamă de aceasta să te ferești când este vorba de păcatele trupești pe care le-ai săvârșit: să nu-ți aduci aminte împrejurările și oamenii cu care ai păcătuit, fiindcă îți întinezi mintea. Să-ți amintești doar că ești păcătos și că ai săvârșit multe păcate cu care ai mâniat pe Dumnezeu.

A doua păzire Să fugi de ce este pricină păcatului

A doua păzire folosește-o ca să fugi de pricinile păcatului, potrivit cu legile filosofilor: aceleași pricini aduc întotdeauna și aceleași urmări. Fugi dar, frate, de priveliștile cele rele, de vorbirea și întovărășirea cu cei fără rânduială și, mai cu seamă, fugi de vorba și prietenia cu oamenii aceia cu care ai păcătuit trupește; fiindcă, una din două: sau tu trebuie să fugi de ei sau ei trebuie să se îndepărteze de tine și să-i alungi, dacă-i ai în casă la tine, fie că este slujnică, fie că este argat - fie că este unul dintr-ai tăi și prieten. Căci despre aceștia a vorbit Domnul: *"Iar dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă"* (Matei 5,29).

Și să nu te încredințezi niciodată, zicând: *"eu pot să mă întovărășesc cu oameni vătămători și să nu mă vatăm"*. Înșelător este gândul acesta fiindcă stă scris: *"Nu te încrede în dușmanul tău niciodată"* (Isus Sirah 12,12).

Și unii dascăli sunt de părere că acel prea înțelept Iosif dacă n-ar fi fugit din iatacul stăpânei sale, de bună seamă ar fi căzut în păcat. Cine se teme de primejdie nu va cădea într-înșea, dar cine o îndrăgește, acela va cădea: *"Cel ce iubește primejdia, în primejdie va pieri"* (Isus Sirah 3,25). De aceea și dumnezeiescul Gură de Aur spune: *"Cel ce nu fuge departe de păcate, ci merge aproape de ele, cu frică va trăi și de multe ori va cădea într-înșele"* (Cuv. XV, la Statui).

A treia păzire: Mărturisirea cea deasă aduce cinci lucruri bune

De a treia păzire folosește-te spovedindu-te des, așa încât, dacă este cu puțință, să alergi îndată la duhovnic, nu doar când vei fi săvârșit un păcat mare și de moarte, ci și când vei fi săvârșit unul mic și care se iartă. Fiindcă, după cum rănilor care sunt arătate doctorului nu se măresc, tot așa și păcatele, când sunt mărturisite, nu sporesc, după cuvântul Sf. Ioan Scărarul: *"vânătăile care sunt date la iveală nu se vor înrăutăți ci se vor tămădui"* (Cuv. IV, Pentru ascultare). Berzele au un obicei: când li se strică cuibul, nu se mai duc acolo; așa și demonii fug de cel ce se spovedește des fiindcă, prin Mărturisirea deasă, își pierd cuiburile și mrejele lor, după cum i-au spus demonii înșiși unui bărbat îmbunătățit, că - adică - nu au înlesnire și nici putere împotriva lui se spovedește des. Și, pe lângă

acestea, au mai spus că în vreme ce omul se află nespovedit, toate" mădularele lui sunt ca și- legate de păcat și nu se pot mișca spre a săvârși binele. Dar, când se va fi spovedit, numaidecât ele sunt dezlegate.

Și pentru ce altceva Neeman Sirianul nu s-a scaldat doar o singură dată în Iordan, ci de șapte ori, - tocmai pentru a ne învăța pe toți, mici și mari, patriarhi și arhierei, duhovnici și preoți - să ne spovedim de șapte ori, adică des și de multe ori (pentru că numărul șapte se folosește de multe ori, în dumnezeiasca Scriptură). Și (ne mai învață) să ne scaldăm în apele Pocăinței, al cărei chip fusese Iordanul, pentru că într-însul boteza maintemergătorul... "*botezul pocăinței, întru iertarea păcatelor*" (Marcu 1,4).

Am spus să se mărturisească des și prea cinstiții patriarhi și arhierei și duhovnici și preoți, ca să părăsim obiceiul prea rău care domnește în jnulte locuri, ca asemenea sfințite fețe să nu se spovedească, într-adevăr, mă minunez din ce pricină se îndeamnă să facă aceasta. Dacă, pe de o parte, socotesc că ei nu fac păcate, să mă ierte, dar socoteala aceasta a lor este greșită fiindcă Evanghelistul Ioan strigă: "*Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi.*" (I Ioan 1,8). Numai Papa, ca un mincinos, și-a luat îndrăzneală să se laude a fi fără de păcat, dar niciodată vreunul din patriarhii sau arhiereii răsăriteni. Pe de altă parte, dacă socotesc că fiind fețe sfințite nu au datoria să se spovedească des ca și mirenii, nici această socoteală a lor nu este îndreptățită, fiindcă dumnezeiescul Iacov, când a spus: "*Mărturișți-vă unul altuia păcatele...*" (Iacov 5,16), nu a deosebit pe cei sfințiți de mireni ci, de-a dreptul și fără osebire, a spus să se spovedească și cei sfințiți și mirenii. Fiindcă și doctorii, când se îmbolnăvesc, au nevoie de alți doctori și prorocii de alți prooroci când păcătuiesc, după dumnezeiescul Gură de Aur, care spune: "Atunci a mers către David, Natan, prooroc către prooroc merge. Dar cum David, prooroc fiind, nu se tămăduiește pe sine? Ci, precum doctorii, când se îmbolnăvesc, au nevoie de alți doctori, pentru că boala le vătămă meșteșugul, la fel și aici" (Tălmăcire la Psalm 50).

Iar dacă se și rușinează, să ia pildă de la arhiereul Potamon, care s-a mărturisit, nu înaintea unui duhovnic, ci a unui întreg sinod. Dacă Sf. Ioan Evanghelistul a dat mărturie: "*Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele...*" (I Ioan 1,9), aceste sfințite fețe de ce să nu se mărturisească? Pentru aceasta, prea sfințiți părinți, mă închin vouă și

vă rog, pentru dragostea lui Dumnezeu, să vă spovediți des și să nu dați o rea pildă mirenilor, să nu se spovedească nici ei. Ci, precum vă faceți chip al tuturor bunătăților și pildă pentru ei, așa să vă faceți și o bună pildă pentru deasa mărturisire. Sf. Simeon al Tesalonicului spune că arhieriei și preoții trebuie să slujească și să se cuminece cu luare aminte și cu umilință și cu mărturisire.

Pentru că deasa mărturisire, pe lângă faptul că slăbește puterea demonilor, mai aduce încă și alte cinci lucruri bune celui ce se mărturisește des.

Întâiul folos al Mărturisirii dese

După cum copacii care se răsădesc des nu pot să prindă rădăcini adânci în pământ, tot așa și deasa mărturisire nu lasă obiceiurile și deprinderile rele ale păcatului să capete rădăcini adânci în inima celui ce se spovedește des. Sau mai bine zis, după cum un copac bătrân și mare nu poate fi doborât dintr-o singură lovitură, tot așa un obicei și o deprindere, veche și rea, nu se poate dezrădăcina și nimici cu totul doar printr-o singură suferință a inimii - și aceea, poate, nedesăvârșită - pe care a arătat-o cel ce se pocăiește la Spovedanie, cu toate că păcatul lui a fost iertat prin rugăciunea de dezlegare a duhovnicului.

Al doilea folos al Mărturisirii dese

Cine se spovedește des are mare ușurință întru a-și cerceta în amănunt cugetul și a-și afla numărul păcatelor sale. Deoarece, ușurându-se neîncetat de mulțimea păcatelor sale prin deasa mărturisire, acestea rămân tot mai puține. Pentru aceasta poate și el să le găsească mai lesne și să și le amintească. Iar cel care nu se mărturisește des - datorită numărului mare de păcate care se îngrămădesc asupra lui nu poate nici să le afle cu amănunțime și nici să și le amintească ci, de multe ori, uită multe și grele păcate de ale sale care, dacă rămân nemărturisite, rămân - prin urmare - și neiertate. Pentru aceea, diavolul are să i le amintească în ceasul morții sale și atât de mult îl va stânjeni, încât îl vor trece sudorile morții și va plânge, sărmanul, dar fără nici un folos, fiindcă atunci nu mai poate să le mărturisească.

Al treilea folos al Mărturisirii dese

Cel ce se mărturisește des, chiar de va săvârși vreodată un păcat de moarte, îndată, după ce s-a mărturisit, intră în harul lui Dumnezeu și câte fapte bune va face, îl vor învrednici de viața cea veșnică. Iar cel ce nu se mărturisește des, dacă - să zicem - săvârșește și el același păcat de moarte și nu aleargă neîntârziat să se spovedească, câtă vreme rămâne nespovedit, nu numai că este lipsit de harul lui Dumnezeu, dar și lucrurile bune pe care le face de la sine, posturi, privegheri, metanii mari și altele asemenea nu sunt vrednice pentru a-i câștiga plată și viață veșnică pentru că sunt lipsite de harul lui Dumnezeu care este începutul și temelgia tuturor faptelor care duc la mântuire.

Al patrulea folos al Mărturisirii dese

Cel ce se mărturisește des este mai încredințat că moartea îl va afla în harul lui Dumnezeu și astfel va fi mântuit. Și diavolul, care este pururi obișnuit să meargă, nu numai la moartea păcătoșilor dar și la cea a sfinților, cum spune Marele Vasile (în tâlcuirea Psalmului 7) și încă și la aceea a Domnului, potrivit cu cuvântul: "*vine și stăpânitorul acestei lumi și el nu are nimic în Mine*" (Ioan 14,30), va merge și la acesta, dar nu va afla nimic, fiindcă acesta i-a luat-o înainte și socotelile lui sunt limpezi, iar catastifele lui sunt bine cumpănite, datorită deseii mărturisiri. Iar cel ce nu se spovedește des, este foarte cu puțință să moară nespovedit și astfel să fie pierdut pe vecie, deoarece cade iarăși cu ușurință în păcat și nu se spovedește iar moartea vine pe neașteptate.

Al cincilea folos al Mărturisirii dese

Al cincilea folos pe care îl pricinuieste deasa mărturisire este că îi împiedică și-i înfrânează pe oameni de la păcat. Cel ce se spovedește des, când își amintește că peste puține zile are să se spovedească, chiar dacă are gândul la păcat este împiedicat, socotind rușinea pe care o va simți când se va mărturisi și dojana pe care o va auzi de la duhovnic. Pentru aceasta și Sfântul Ioan Scărarul a scris: "nimic nu dă diavolilor și gândurilor (vinovate) atâta putere asupra noastră, ca faptul de a le lăsa pe acestea - nemărturisite - să fie hrănite în inimă". Și iarăși, "un suflet care înțelege mărturisirea este oprit, ca de un frâu, să mai păcătuiască, fiindcă pe cele nemărturisite

ie săvârșim fără sfială, cum ar fi în întuneric" (Cuv. IV). De aceea, același sfânt grăiește pentru frații acelei minunate chinovii pe care o descrie, că ei aveau câte o tăbliță atârnată de cingătoarea lor pe care își scriau gândurile în fiecare zi și le spuneau, spovedindu-se, aceluia mare stareț.

Așadar, frate al meu păcătos, aflând de acestea, mergi mai des la sfințita Mărturisire, căci cu cât mai des mergi la această baie, cu atât mai spornic te vei curăța. Nu amâna timpul potrivit zicând: *"Să fac acest lucru și pe urmă merg să mă spovedesc."* Fiindcă Dumnezeu, deși de multe ori se arată îndelung răbdător, totdeauna sosește la timp. Să nu zici: *"Am păcătuit și ce mi s-a făcut mie? Că Domnul este îndelung răbdător. Că mila și mânia de la El sunt și peste cei păcătoși Se va odihni mânia Lui"* (Isus Sirah, 5,4 și 7).

Adu-ți aminte mereu de Samson care, deși de trei ori a izbutit să-și rupă legăturile cu care îl legaseră cei de alt neam, dar a patra oară, n-a izbutit să le rupă și să scape. *"Voiface ca mai înainte și mă voi scăpa de ei. Dar nu știa că Domnul se depărtase de el"* (Judecători 16,20). Așa și tu, frate, cu toate că o dată și de două ori și de trei ori, păcătuind și zăbovind să te îndrepti și să te spovedești, mai târziu te-ai învrednicit de acestea, dar dacă a patra oară păcătuind, amâni vremea potrivită pentru mărturisire, poate că nu te vei mai învrednici de ea, ci vei muri nespovedit și neîndreptat - care lucru să dea Domnul să nu se întâmple niciodată vreunui creștin.

A patra păzire: Aducerea aminte a lucrurilor celor de apoi

Folosește cea de-a patra păzire, frate, ca să-ți amintești de cele de apoi ale tale, adică să cugeti neconținut la moartea ta, la înfricoșata Judecată a lui Dumnezeu, la pedeapsa cea veșnică și la veșnica desfătare a raiului. Fiindcă aducerea aminte și teama de acestea patru se fac întru tine ca un frâu puternic care nu te lasă să păcătuiești, după cum grăiește Duhul Sfânt: *"în tot ce faci, adu-ți aminte de sfârșitul tău și nu vei mai păcătui niciodată"* (7,38).

Așadar, atunci când gândul cel viclean și diavolul ca și patimile tale se luptă cu tine și te îndeamnă să păcătuiești, întâi pune în fața ta moartea și cugetă că însuși acest trup al tău, care acum pofteste să curvească sau să ucidă sau să fure sau să săvârșească vreun păcat, acesta va să moară și să-și piardă frumusețea, sănătatea, grăsimea și toate puterile lui și să ajungă un hoit, fără chip, fără frumusețe, fără suflet. Gândește că acesta are să fie înmormântat într-un mormânt prea întunecat și acolo are să se risipească și să

 Ajungă hrană viermilor, putreziciune și pulbere. Adu-ți aminte câtă spaimă, câtă durere, câtă groază vei încerca atunci când sufletul se desparte de trup, când îți stau în preajmă diavolii ca să te răpească și nu se află nimeni ca să te ajute.

Să iei aminte că același lucru are să se întâmple și acelui ins cu care dorești să săvârșești păcatul. Fiindcă acest trup pe care, acum, tu îl iubești și-l pofțești atât de mult, peste puțin timp are să se facă -după moarte - deopotrivă: un hoit nefericit, hrană viermilor și stricăciune.

Și, mai presus de toate acestea, amintește-ți că însăși moartea este ca un fur atât de neașteptat, încât nu știi niciodată când vine la tine. Poate să vină în această zi, în acest ceas, în această clipă și tu, care te simțeai bine ziua, să nu mai apuci să mai vezi seara și tu, care ai ajuns până seara, să nu mai apuci a doua zi, după cum a grăit Domnul: *"Drept aceea, privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul când vine Fiul Omului"* (Matei 25,13).

Învăță din acestea, frate al meu, și spune așa în sinea ta: *"dacă eu am să mor și poate de o moarte năprasnică, ce am să ajung, nefericitul de mine? Ce-mi va folosi atunci dacă mă voi bucura de toate plăcerile lumii? Ce voi câștiga dacă săvârșesc acest păcat? Ce-mi va rămâne dacă voi făptui această ticăloșie? Mergi înapoia mea, satano și tu, gând viclean; nu vreau să te ascult și să cad în păcat!"*

^În al doilea rând, dacă nu vrei să păcătuiești, pune-ți în față Ziua înfricoșată a Judecării și adu-ți aminte de toate cele ce se vor întâmpla atunci; cum adică, cerul se va înfășură ca o hârtie, cum stelele vor cădea din cer, cum soarele și luna se vor întuneca, munții și colinele se vor topi ca ceara, marea se va înspăimânta și va scădea, stihiiile vor arde, pământul se va cutremura, mormintele se vor deschide și vor învia toți oamenii de la Adam până la sfârșitul lumii, ca să se înfățișeze înaintea înfricoșatului Judecător; cum, de frică, se vor clinti până și îngerii din cer; cum au să se deschidă catastifele și cum are să fie judecat fiecare, urmând să dea socoteală în amănunt pentru faptele lui rele'pe care le-a săvârșit și pentru gândurile rele pe care le-a gândit.

Așadar, păcătosule, așa să grăiești gândului tău: *"dacă eu am să păcătuiesc acum, ce am să fac atunci, în ziua și în ceasul acela înfricoșat? Cum mă voi apăra pentru acest păcat, față de Acel Judecător nemitarnic și nepărtinitor? Ah! Câtă teamă și cutremur voi încerca, nenorocitul de mine! când voi auzi hotărârea aceea cutremurătoare: <Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel*

veșnic, cel pregătit pentru diavol și pentru îngerii lui>. Vai! Vai! câtă rușine voi încerca atunci, când voi sta gol, dat în vileag, înaintea lumii întregi: a îngerilor, a sfinților, a dreptilor, a păcătoșilor și a toată omenirea. Desigur, nesuferind să îndur acea necinstire și rușine, necuprinsă cu mintea, am să grăiesc munților și măgurilor să se prăbușească și să mă zdrobească, ca să nu mă mai arăt în ochii oamenilor și ca să scap de urgia unui asemenea înfricoșat Judecător." "Strigând munților și stâncilor: <Cădeți peste noi și ne ascundeți pe noi de fața Celui ce sade pe tron și de mânia Mielului> (Apocalipsa 6, 16). De voiești să nu păcătuiești, frate al meu, pune înaintea ta toate felurile înfricoșate de pedeapsă pe care le-a aflat dreptatea lui Dumnezeu ca să pedepsească păcatul, adică lipsirea de Dumnezeu, întunericul cel mai din afară, focul cel nestins, viermele cel neadormit, străfundul cel prea rece, plânsetul cel nemângâiat, scrâșnirea dinților și celelalte cazne nenumărate și felurite. Și, mai presus de toate, că te vei găsi pururea întovărășit cu înșiși acei demoni, dușmanii tăi pe care îi urăști atât de mult, pentru că ți-au pricinuit atâtea suferințe, lucru care este mai cumplit decât celelalte feluri de pedeapsă, potrivit cu Sfântul Maxim, căci, spune acesta în cuvântul de sfatuire către Gheorghe, Eparhul Africii: "Și, ceea ce este mai jalnic între toate și mai greu de spus cu adevărat, lucru pe care nu pot măcar să-l grăiesc, cu atât mai mult să-l îndur: despărțirea de Dumnezeu și de Sfintele Sale Puteri și viețuirea laolaltă cu diavolul și demonii săi vicleni care să țină o veșnicie... să stai de-a pururi împreună cu cei ce urăsc și cu cei ce sunt urâți. Apoi, ține minte că toate aceste suferințe vor fi pedeapsă păcătoșilor, nu pentru o sută de mii de ani, nu pentru o mie de milioane, ci în vecii vecilor, fără nădejdea că li se va pune capăt vreodată."

Așadar, așa să vorbești cu tine însuși: "dacă eu nu pot să rabd durerea pricinuită de un os al meu când iese din locul lui, cum voi răbda, nefericitul de mine, îndepărtarea veșnică de Dumnezeu, care este tot ce e mai lăuntric în ființa mea? Dacă eu nu pot îndura să fi aruncat doar pentru un ceas într-un cuptor, chiar dacă mai înainte m-aș fi bucurat de toate plăcerile lumii, cum voi suferi să mă aflu pe vecie în cuptorul acela al focului nestins? Blestemat să fii, păcatule, care mă stânjenești! Nu, nu te voi săvârși, și pentru o singură mărunță plăcere să dobândesc o veșnicie de suferințe și să plâng, nemângâiat, ca un smintit, precum acel Ionatan: "Doar am gustat puțină miere cu vârful toiagului pe care îl aveam în mână și iată, trebuie să mor" (I Regi 14,43).

A cincea păzire: Cunoașterea păcatului

A cincea păzire folosește-o, frate, cunoscând ce lucru rău este păcatul și, mai ales, cel de moarte. Fiindcă toți oamenii pentru aceasta săvârșesc păcatul, fiindcă nu știu cât de mare rău este. De aceea și în multe părți ale dumnezeieștii Scripturi, păcătoșii se numeau nesocotiți și neștiutori. Astfel, noi aici îți vom da (putința) să cunoști răutatea păcatului, nu în deplinătatea lui, fiindcă nici o minte nu poate să-l înțeleagă pe deplin: "*Greșelile, cine le va pricepe?*" (Psalm 18,13), ci numai cât este cu puțință din însuși păcatul, din împrejurările lui și după pedeapsa primită de la Dumnezeu.

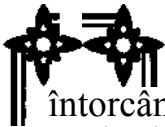
1. Cunoașterea păcatului din el însuși

' Păcatul este, el însuși, un rău nemărginit fiindcă nu este numai o ocară față de Dumnezeu Cel nemărginit ci și o defăimare a nemărginitei Sale măreții. Să zicem că tu ai să săvârșești un omor sau curvie sau furtișag sau vreun alt păcat; gândește-te că Dumnezeu stă de-o parte a ta și diavolul de cealaltă parte. Dumnezeu îți spune: "*omule, să nu faci acest păcat fiindcă este ceva împotriva legii Mele și fiindcă - dacă nu-l vei face - vei câștiga un rai veșnic; iar dacă îl vei face, vei dobândi o pedeapsă veșnică*". Diavolul, iarăși, îți spune: "*săvârșește acest păcat și nu mai ține seama nici de ocară pe care acesta i-o aduce lui Dumnezeu nici de pedeapsa pe care o vei căpăta mai pe urmă*".

Tu, așadar, dacă vei asculta de diavol și vei săvârși acest păcat, ce faci? Aduci ocară lui Dumnezeu, disprețuiești legea Sa, înjosești măreția Sa și, dacă nu cu vorba, însă cu fapta se vede că-I spui cuvintele lui Iov: "*Tu spune Domnului: <în lături de la mine, nu vreau să cunosc căile Tale: (21,14). Mie nu-mipasă de Tine, eu nu doresc raiul Tău, nu pun preț pe pedeapsa Ta, nu mă tem de urgia Ta, nu Te cunosc drept stăpân al meu. Pentru aceasta nu vreau să ascult glasul și porunca Ta>, asemănându-te și tu cu încăpățânatul Faraon, care spune <Cine este acela Domnul ca să-i ascult glasul... Nu cunosc pe Domnul> "* (Ieșire 5,2).

În acest chip deci, ocărând și disprețuind pe Dumnezeu, greșești întru toate, precum stă scris în Lauda celor trei tineri: "*greșit-am întru toate*", fiindcă disprețuiești pe Dătătorul legii, nevoind să păzești legea Lui; II disprețuiești pe Stăpân, nesupunându-te stăpânirii Lui; îl disprețuiești pe Atoatefacătorul,

întorcând împotriva Lui ființa ta, mintea ta, voința ta și toate câte le-ai primit de la El. Greșești întru toate¹, fiindcă îl disprețuiești pe El, ca și cum n-ar fi țelul (nostru) cel mai de pe urmă, neîngrijindu-te de fericirea pe care ți-a făgăduit-o; îl disprețuiești, ca și cum n-ar fi Răscumpărătorul, nesocotind sângele pe care L-a vărsat și moartea dureroasă pe care a suferit-o pentru tine; îl disprețuiești ca și cum n-ar fi Judecătorul, netemându-te de înfricoșata Lui hotărâre, nici de mânia Lui, nici de pedepsele Lui; îl disprețuiești ca și cum n-ar fi un prieten, nedorind prietenia Lui, nici darurile Lui; îl disprețuiești ca și cum nu ar fi Tatăl, lepădându-te de moștenirea Lui și de vrednicia de a fi între cei înfiați de El.

Greșești întru toate, fiindcă disprețuiești milostivirea Lui, folosindu-te de ea ca de o unealtă, ca să păcăruiești fără nici o înfrânare; îi disprețuiești bunătatea Lui făcând-o să te rabde pe tine, cel ce te-ai lepădat de El, și să-ți slujească la acele fapte pe care ea le împiedică, îi disprețuiești dreptatea Lui, nesocotind pedepsele la care aceasta îi supune în toată lumea pe atâția și atâția nelegiuiți cum ești tu; disprețuiești veșnicia Lui, faptuind păcatul care, dacă ar fi vreun mijloc să strice ființele lui Dumnezeu și toată măreția Lui, precum și slava și viața și împărăția Lui, păcatul tău le-ar strica pe toate acestea.

Tu în toate păcătuiești, fiindcă disprețuiești toate însușirile, întru totul desăvârșite, preafrumoase și nemărginite ale lui Dumnezeu și folosești toate bunătățile firii și toate bunătățile dumnezeiescului Său har ca și cum ar fi tot atâtea arme, cu care să te lupți cu însuși Acela care ți le-a dăruit. O, trufie nesăbuită! O, dispreț fără de margini!

Deci, pe cât de nemărginite sunt desăvârșirile și bunătățile lui Dumnezeu și cât de multe sunt harismele - cele firești și ceie mai presus de fire, cele de obște și cele împărțite, cele ascunse și cele vădite pe care Dumnezeu ți le-a hărăzit ție ca om, pe atât de nemărginită este răutatea păcatului tău, omule, răutate care disprețuiește și defăima pe toate acestea.

Că acestea nu sunt niște gânduri oarecare ci adevăruri fără tăgadă: însuși Dumnezeu dă mărturie uneori, plângându-Se și spunând despre păcătoși că au încălcat Legea Sa și că L-au nesocotit: "*Ei sunt ca un om care a călcat așezământul Meu; acolo M-au nesocotit*" (Oseaia 6,7), alteori (spunând) că i-a născut și i-a crescut pe cei care îl ocărăsc: "*Născut-am feciori și i-am crescut, iar ei s-au răzvrătit împotriva Mea*" (Isaia 1,2), și altădată, (zicând) că El îi iubește ca un iubitor și ei îl disprețuiesc și-L urăsc: "*întocmai*

 cum femeia necredincioasă înșeală pe iubitul său, așa și voi, casa* lui Israel, v-ați purtat cu înșelăciune față de Mine" (Ieremia 3,20), iar alte ori, că mânia și trufia lor Tse împotrivesc Lui: "întărâtarea ta împotriva Mea, trufia ta ajuns-a până la urechile Mele" (Isaia 37,29). Acestea le mărturisește și dumnezeiescul Pavel când strigă că păcătoșii disprețuiesc bunătatea și îndelunga răbdare a lui Dumnezeu: "sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a întregii Lui răbdări? " (Romani 2,4); că aceștia au călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și au nesocotit sângele testamentului cu care s-a sfințit, și au batjocorit duhul harului" (Evrei 10,29).

Toate acestea, frate al meu, sunt cuvinte vii prin care se arată cât de mult este vătămat și ocărat Dumnezeu de către păcat și mai ales, de păcatul de moarte. Vrei să pricepi, păcătosule, nemărginita ocară pe care păcatul o pricinuieste lui Dumnezeu? Pricepe-o din plata pe care a plătit-o pentru păcat Fiul lui Dumnezeu, prin atâtea patimi și printr-o moarte de ocară. Fiindcă, dacă ai pune - să zicem - într-un talger al balanței păcatul de moarte și în celălalt toată iubirea îngerilor, toate darurile de preț ale împărătesei îngerilor și Maicii lui Dumnezeu, tot sângele mucenicilor, toate lacrimile și nevoițele și posturile schivnicilor și, într-un cuvânt, toate faptele bune ale sfinților, toate acestea adunate laolaltă nu trag atât de greu cât un singur păcat de moarte.

Ce spun? Dacă Dumnezeu ar zidi atâtea alte lumi câte sunt stelele cerului și le-ar umple pe toate cu oameni sfinți care, în miile de ani ale vieții lor, alta n-ar face decât să plângă și să se roage, toate aceste bunătăți ale lor n-ar putea trage în cumpănă cu un singur păcat de moarte din cele mici, ci s-ar înfățișa ca și cum ai pune într-un talger al balanței un grăunte de nisip și, în celălalt, un munte foarte mare. Fiindcă și toate vistieriile făpturilor nu sunt de ajuns nu numai să plătească o asemenea plată, dar nici să răscumpere o singură picătură din apa aceea pe care o dorea bogatul în iad.

Așadar, singura plată pentru această nemărginită datorie a păcatului a fost sângele neprețuit al lui Dumnezeu-Fiul și singură Crucea și piroanele și patimile Lui au fost în stare să stea în cumpănă cu povara păcatului.

Te minunezi, frate, auzind acestea? Ci eu mă mir mai mult decât tine, cum îndrăznești să păcătuiești tu, creștin, care crezi în aceste adevăruri, care trebuie să duci o viață creștinească ori să nu te mai numești creștin!

2. Cunoașterea păcatului după împrejurările care-l însoțesc

Am arătat în culori întunecate cât de mare este răutatea păcatului, privit în el însuși. Acum îți vom arăta răutatea lui și după împrejurările care îl însoțesc.

Cea dintâi împrejurare a păcatului

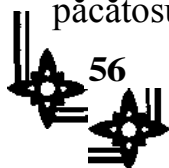
Cea dintâi împrejurare a păcatului ești tu însuși, care îl săvârșești, fiindcă tu, cel care te împotrivești măreției atât de nemărginite a Ziditorului tău, cine ești? Un vierme nevrednicia! pământului, puțin lut, precum spune Isaia: "*7w ești Tatăl nostru, noi suntem lutuf* (64,7); un om care, nu numai că ai începătura ta din pământ și în pământ ai să te risipești, dar și un om dăruit de Dumnezeu cu nespuse de multe binefaceri, zidit de puterea și înțelepciunea Lui, ocrotit de nemărginita Lui pronie, răscumpărat cu nenumăratele Lui suferințe și dureri, înfiat prin botezul Lui, părtaș al Tainelor Sale, alăptat cu sângele Lui, hrănit cu trupul Său. Și un asemenea om să păcătuiască! O, înfricoșată priveliște!

Să păcătuiască un barbar, un agarean, un închinător la idoli, ar mai putea fi răbdat. "*Z)e m-ar fi ocărât vrăjmașul, aș fi răbdat*" (Psalm 54,12), dar să păcătuiască un creștin care s-a împărtășit din Duhul lui Dumnezeu, care luptă sub steagul și în oastea lui Iisus Hristos, care este casnic al Lui, care s-a bucurat de atâtea ori de darurile Lui, care îi datorează întreaga sa ființă, aceasta nu se mai poate răbda, "*/ar tu, omule, asemenea mie, căpetenia mea și cunoscutul meu,/ Care împreună cu mine te-ai îndulcit de mâncăruri...*" (Psalm 54, 14-15).

Pentru aceasta, avea dreptate Fericitul Augustin să spună că atunci când un necredincios păcătuiește, este vrednic de pedeapsă, dar când păcătuiește un creștin, nu este vrednic numai de pedeapsa iadului, ci trebuie să se facă pentru el un al doilea iad și cuptorul acela mare al focului care îl va primi, trebuie să aibă, precum cuptorul din Babilon, flăcări înșeptite și diavoli de șapte ori mai cumpliți și alte cuvinte diavolești și chinuri de șapte ori mai înfricoșate și mai sporite decât cele pentru necredincioși.

A doua împrejurare a păcatului

A doua împrejurare a păcatului este pricina pentru care tu, păcătosule, păcătuiești. Și oare te încumeți tu să săvârșești păcatul

 pentru o mare nevoie a ta? Ca să-ți păstrezi viața? Ca să dobândești' slavă sau bogăție sau o împărăție? Nu. Ci îl săvârșești pentru puțină linte, ca IsaV, ca să mănânci puțină miere, ca Ionatan, sau ca să dobândești puțin orz - sau o bucată de pâine: *"Voi Mă necinstiți înaintea poporului Meu, pentru o mână de orz și pentru o bucată de pâine"*. Așa se plânge Dumnezeu prin Proorocul Iezechiel (13,19).

Tu te lezezi de multe ori de harul Lui, încâlci legea Lui, disprețuiești binefacerile Lui, pentru o plăcere grețoasă, pentru un câștig de nimic, doar pentru o deșartă nălucire a ta, pentru un nimic. Iată până la ce grozăvie ajunge răutatea inimii tale, omule, pentru care, cu jale strigă Iisus: *"M-au urât pe nedrept"* (Ioan 15,25). Ah! Și pentru o singură asemenea defăimare a ta, nu trebuie cerul să verse din nou, peste tine focul și pucioasa sodomitenilor ca să te mistuie? Nu trebuie să se deschidă deodată pământul sub picioarele tale și să te înghită de viu, ca pe Datan și Aviron?

A treia împrejurare a păcatului

A treia împrejurare a păcatului este locul în care îl săvârșești, frate!

Ah, și de ai fi ocărât pe Dumnezeu într-un loc în care El să nu vadă ocară - treacă! Dar dacă Dumnezeu cuprinde toate locurile, ca Unul ce se află pretutindeni și deasupra a toate, cum se poate găsi vreodată un asemenea loc? în fața Lui deci, înaintea feței Lui păcătuiești, păcătosule, în fața chiar a ochilor Lui și te arăți ca și cum l-ai spune: *"Cu toate că ești de față, cu toate că vezi și auzi fiecare gând și cuvânt și faptă a mea, cu toate că ochii Tăi cei luminoși privesc cu ură la răutate, eu totuși o voi săvârși. Dacă o vezi și dacă nu-ți place, puțin îmi pasă de asta, îmi este de ajuns dacă nu mă văd ochii oamenilor și, dacă mă văd ochii Tăi, nu mă sinchisesc"*. O, îndrăzneală nemaiauzită; o, obraznicie de nespus!

Și care vinovat îndrăznește vreodată să greșească înaintea judecătorului său? Care răzvrătit uneltește împotriva stăpânului său, înaintea ochilor acestuia? Tu, numai tu, păcătos nenorocit, cutezi să săvârșești aceasta. Numai tu care, pe lângă nemărginirea lui Dumnezeu ești neasemuit mai mic decât cel mai mărunț vierme al pământului, ai nerușinarea să-ți ridici grumazul înaintea unei prea înalte măreții și să cauți să-i iei cununa de pe cap și să o strici. Lucru care este mai îndrăzneț decât dacă o furnică s-ar ridica împotriva soarelui și ar căuta să-l stingă: *"Căci și-a întors mâna împotriva lui*

'Dumnezeu și s-a semeșit înaintea Celui Atotputernic. A năvălit împotriva lui cu gâtul înainte" (Iov, 15,25 - 26).

A patra împrejurare a păcatului

A patra împrejurare este vremea în care săvârșești păcatul; din această împrejurare se vede, mai ales, cât de mare este răutatea lui. Fiindcă nu-l săvârșești doar atunci când Dumnezeu te ceartă și te pedepsește, ci întotdeauna. "*Oamenii care întărâtau fără încetare fața Mea*" (Isaia 65,3). Fără încetare Dumnezeu îți dă ceea ce îți este de folos și când îți păzește ființa ta și când îți dăruiește hrană și îmbrăcăminte și arunci când te apără de mii de primejdii înfricoșate și când îți dă putere, sănătate, frumusețe, prieteni, avuții și toate celelalte bunătăți câte le ai. în același timp în care le primești pe acestea de la Dumnezeu, tu le folosești ca arme ca să porți război fără încetare împotriva Aceluia însuși care ți le-a dăruit, lucru care, dacă l-ai fi făcut față de un împărat de pe pământ, ar fi fost o culme a nelegiurii și nerecunoștinței. Despre o asemenea lipsă de recunoștință a ta ar fi vorbit toate istoriile lumii și toți oamenii s-ar fi rușinat că sunt doar de o fire cu tine.

A cincea împrejurare a păcatului

A cincea împrejurare a păcatului celui de moarte o alcătuiesc însăimântătoarele răutăți și urmări pe care ți le pricinuieste ție și care sunt șapte, ca cele șapte capete ale balaurului celui otrăvitor.

întâia răutate a păcatului

întâia răutate a păcatului este lipsirea harului lui Dumnezeu care este un mărgăritar de un atât de mare preț, încât Domnul și-a cheltuit tot sângele Său ca să-l răscumpere pentru tine și pe care tu îl schimbi cu un nimic și faci ceva mai nechibzuit decât un prunc care schimbă un diamant pe o singură nucă.

Fără acest har, sufletul tău, frate, rămâne atât de urât, încât este cu neputință să-l privească cineva așa cum este și să nu moară. Și de unde se vede asta? Ascultă. Se arată în Istoriile bisericești că o fecioară a văzut un demon care era atât de slut încât ea s-a jurat să aleagă mai bine să meargă pe un drum plin de cărbuni aprinși și de fier roșit în foc și să meargă pe el cu picioarele goale până la capătul lumii decât să mai vadă vreodată o asemenea priveliște nesuferită. Și

 cu toate acestea, Dumnezeu i-a spus că ea n-a văzut toată urâciunea demonului așa cum este ea, ci numai o arătare a ei.

Ah! Și dacă numai un singur păcat de moarte i-a adus demonului o slujenie atât de groaznică și dintr-un astru luminos al cerului l-a făcut un tăciune al iadului, oare cât de mare urâciune și-a dobândit frate, sufletul tău, după atâtea și atâtea păcate? Cine poate pricepe cât de greșos este el în ochii lui Dumnezeu și câtă putoare iese din rănilor lui? Și dacă fecioara aceasta a simțit putoarea diavolului și n-a putut să o îndure, cât de puturos ești tu, cel putred cu totul de pe urma păcatelor, înaintea lui Dumnezeu?

Fără nici o îndoială, nu este vietele târâtoare, nu este balaur, nu este fiară care să-ți fie atât de urâtă ție, păcătorele, pe cât de urât ești tu înaintea lui Dumnezeu pentru păcat. Și, cu toate acestea, nenorocitul de tine, nu-ți vezi sufletul tău împruțit ca să te întristezi. Și, ca păunul, te bucuri, fie de hainele tale frumoase pe care le porți, fie de chipul tău frumos, fie de celelalte lucruri arătoase ale tale. Pentru aceasta și Domnul, cu bună dreptate, te-a numit pe tine și pe semenii tăi morminte văruite care, pe dinafară, au marmură frumoasă sau cuvinte frumoase scrise pe ele, iar înăuntru sunt pline de oase împruțite. *"Vai vouă... că semănați cu mormintele cele văruite, care pe dinafară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morți și de toată necurăția"* (Matei 23,27).

A doua răutate a păcatului

A doua răutate a păcatului de moarte este că-ți lipsești sufletul tău, păcătorele, de dumnezeiască înfiere, care este un dar anume și însemnat și o harismă atât de înaltă, încât face ca Duhul Sfânt să locuiască în tine cu o lucrare aparte și deosebită, alta decât în toate celelalte locuri. Ea te face fiu al lui Dumnezeu și moștenitor al împărăției Lui, așa încât cea mai mărunță faptă a ta este de un preț atât de mare cât este și întreg raiul. Dar îndată ce pierzi un asemenea dar, ce ajungi? Vai, fiu al diavolului, asemenea cu el din pricina păcatului, după cum și fiul se aseamănă cu tatăl său, potrivit cu firea. *"Voi sunteți din tatăl vostru, diavolul."* (Ioan 8,44).

A treia răutate a păcatului

A treia răutate a păcatului este că te lipsește, frate, de moștenirea veșnică a raiului, cum am mai spus, pe care Tatăl tău cel ceresc era gata să ți-o dea. Și cine poate spune cât se cinstește de

"către toți un fiu întâi - născut și moștenitor al unui împărat? Cât este pizmuit de toți, cât îl fericesc toți? Nimeni, desigur. Tot așa -dimpotrivă - nimeni nu poate spune cât este de nebun, cât este de batjocorit de toți unul care și-ar vinde acest drept al său de întâi născut și moștenirea sa, pentru ceva neînsemnat, cum Isav și-a vândut-o pentru puțină linte. Asemănă acum tu, păcătosule, cerul cu pământul, moștenirea împărăției celei nepieritoare pe care ai pierdut-o, cu dreptul de întâi născut al lui Isav și cu moștenirea pământească a unei împărății pieritoare și vei înțelege cât de vrednic de batjocură și cât de smintit ești. Pentru aceasta a scris Apostolul: *"Și să nu fie vreunul desfrânat sau întinat ca Esau care, pentru o mâncare, și-a vândut dreptul de întâi născut. Știți că mai pe urmă, când a dorit să moștenească binecuvântarea, nu a fost luat în seamă, căci, deși cu lacrimi a căutat, n-a mai avut cum să schimbe hotărârea"* (Evrei 12, 16-17).

A patra răutate a păcatului

A patra răutate pe care o face păcatul este că te lipsește de toate plățile tuturor faptelor bune pe care le-ai săvârșit. De pildă: de ai fi dus o viață aspră vreme de șaizeci de ani împliniți - vara, ars de arșița soarelui și iarna înghețat de frig, precum Onufrie și Petru de la Sf. Munte; dacă ai fi purtat pe grumazul tău un lanț de fier vreme de douăzeci de ani ca Sf. Eusebiu, dacă ai fi locuit într-un mormânt paisprezece ani precum Cuviosul Iacov, dacă ai fi stat patruzeci de ani deasupra unui stâlp ca Sfântul Simeon Stâlpnicul, dacă ai fi adus la credință mai multe neamuri decât Apostolii, de ai fi primit mai multe descoperiri decât proorocii, dacă ai fi vărsat mai mult sânge decât toți mucenicii și - după acestea, ai fi săvârșit un singur păcat de moarte, din pricina acestuia pier îndată acele fapte bune ale tale de mai înainte și răsplata lor și - murind în păcat - nu te vei folosi cu nimic de pe urma lor.

Așa hotărăște însuși Dumnezeu pentru dreptul care păcătuiește, că nu se vor aminti faptele lui cele drepte. *"Atunci nu se va mai pomeni toată dreptatea lui" (Iezechiel 33,13)*. Și se poate afla pe lume vreo pagubă mai mare decât aceasta? Fără nici o îndoială, față de o pierdere atât de mare, cineva rămâne nedumerit și nu știe ce să spună, ca și acei prietenii ai lui Iov care, văzând paguba atât de mare și nenorocirea pe care o suferea, șapte zile întregi stând în fața lui, au tăcut și n-au putut să scoată măcar o singură vorbă. *"Au șezut*

'pepământ, lângă el, șapte zile și șapte nopți, fără să-i spună nici urv cuvânt, căci vedeau cât este de mare durerea lui" (Iov, 2,13).

A cincea răutate a păcatului

A cincea răutate pe care o pricinuieste păcatul este că te lipsește de ajutoarele cele mai alese ale lui Dumnezeu fiindcă, după cum o mamă iubitoare îndrăgește și poartă - din toată inimă - grijă de copilul ei pururea, așa și Dumnezeu poartă de grijă sufletului tău când ești fără păcat de moarte. "După cum mama își mângâie pe fiul ei și Eu vă voi mângâia pe voi" (Isaia 66,13). El îl ajută, îl chivernisește, îl ține în brațele Sale, îi îndulcește inima, îi luminează mintea, îi încălzește voința și-i dă o putere lucrătoare ca să-și făurească, cu ușurință, mântuirea.

Însă, după ce tu păcătuiești de moarte, cu toate că Dumnezeu nu te părăsește cu totul, nu mai răspândește, totuși, în sufletul tău, înrâuririle și ajutoarele cele dinainte ale harului Său. Așadar, lipsindu-te de asemenea ajutoare, mântuirea ta se face mai anevoioasă, fiindcă partea mai înaltă a sufletului tău se face neputincioasă, iar partea cea mai de jos, supusă patimilor, se întărește și biruie. Astfel, căzând dintr-un păcat într-altul, nimerești la sfârșit într-o prăpastie de nenorociri.

A șasea răutate a păcatului

A șasea răutate pe care ți-o pricinuieste păcatul este că te face vinovat de pedeapsa cea veșnică, fiindcă îndată ce păcătuiești de moarte, numele tău se șterge din cartea vieții și te faci supus la acele cumplite chinuri ale iadului, ca să fii pedepsit pe vecie.

A șaptea răutate a păcatului

A șaptea răutate a păcatului este cea de pe urmă, care urmează morții. Fiindcă, dacă nu nimicești păcatul înaintea morții tale, printr-o Pocăință adevărată și desăvârșită și printr-o îndreptare, sufletul tău cade de fapt în acele temnițe ale iadului, într-un loc de durere, într-un loc întunecos, așteptând până ce va veni învierea cea de obște, ca să învie și trupul, ca să capeți și împlinirea pedepsei.

La toate aceste nesfârșite nenorociri și pagube pe care ți le pricinuieste păcatul, cugetă și te socotește pururea, ca să dușmănești din adâncul inimii păcatul ca pe un lucru aducător de

moarte și ca pe cel mai mare dușman al tău și, altă dată, să nu-1 mai săvârșești.

3. Cunoașterea păcatului după cele trei pedepse pe care le-a căpătat

A rămas acum, frate, să-ți arătăm răutatea păcatului și după pedeapsa cea aspră cu care Dumnezeu a pedepsit: 1) pe îngeri; 2) pe oameni; 3) în fața lui Iisus Hristos.

1) Pedepsa păcatului la îngeri

Dumnezeu a pedepsit păcatul la îngeri fiindcă numai pentru un gând trufaș și hotărâtor al lor a prăbușit în iad o mulțime nenumărată a lor și n-a ținut seama că erau duhuri nemateriale în firea lor nemuritoare după ființa lor, mai înțelepte decât toți oamenii, mai puternice decât toate făpturile cele mai de jos; nu a ținut seama nici de mintea lor prea subțire, nici de cunoașterea nematerială pe care o aveau, ci i-a osândit cu o pedeapsă veșnică, cu cele mai crâncene cazne ale iadului, ca să ne facă să înțelegem cât de mult urăște și, în același timp, pedepsește păcatul.

2) Pedepsa păcatului la oameni

A pedepsit păcatul la oameni, fiindcă pe cel dintâi om, pe Adam, îndată după ce a călcat porunca Lui, l-a izgonit din rai și l-a osândit, pe el și pe noi toți, urmașii săi, să trăim pe acest pământ cu sărăcie, cu boli, cu suferințe, cu suspine, cu nefericiri și - în sfârșit - să înfruntăm o moarte dureroasă și în afara firii. A pedepsit păcatul, fiindcă pe oamenii păcătoși din vremea lui Noe i-a înecat într-un potop de apă care s-a întins peste toată lumea; fiindcă a pârjolit Sodoma și Gomora cu un alt și nou potop, de pucioasă și de foc; și, în sfârșit, fiindcă i-a osândit pe păcătoșii nepocăiți să ardă de-a pururi în focul iadului, pe care diavolii nu vor osteni niciodată să-i chinuie și Dumnezeu nu se va milostivi niciodată de nenorocirea lor, nu va asculta niciodată plânsetele lor, ci mai degrabă îi va lovi și-i va urî în veci. Fiindcă aceștia reprezintă acel nefericit popor de care vorbește Maleahi: "*Poporul împotriva căruia Domnul S-a mâniat pentru totdeauna*" (1, 4).

Aceste pedepse pentru păcat ți se par mari, frate al meu, dar să știi că nici un păcat nu se pedepsește de Dumnezeu după cum ar

merita, ci cu milostivire. Și un păcătos, chiar dacă se pedepsește pe vecie, totuși se pedepsește mai puțin decât s-ar cuveni și ar putea și el să spună cuvântul acela a lui Iov: "*Câte am săvârșit! Și (Domnul) nu m-a încercat după cât am păcătuit*" (33,27).

3) *Pedeapsa păcatului în fața lui Iisus Hristos*

A pedepsit Dumnezeu păcatul și în fața lui Iisus Hristos, dar cu o atât de aspră pedeapsă, încât toate pedepsele pomenite mai sus, puse alături de acesta, par doar o umbră. Fiindcă o singură rană ușoară pe fața Mântuitorului Hristos, un ghimpe din spinii (cununa) Lui, o singură biciuire a Lui, înseamnă o pedeapsă mai mare decât dacă Dumnezeu ar fi prăpădit întreaga lume și ar fi părăsit în focul iadului pe oameni, pe îngeri, pe arhangheli și orice altă făptură. Fiindcă, ce are de-a face pedeapsa tuturor fapturilor cu cea mai mică suferință a Ziditorului, a Fiului Celui Preacurat, Preasfânt, Unul Născut?

Însă Cerescul Său Tată nu s-a mulțumit să sufere Fiul Său o suferință ușoară ca să nimicească păcatul, ci una nespus de mare. Vrei să înțelegi, păcătosule? Întoarce-te și vezi-L pe Iisus cum pătimește pentru păcatul tău! Este vândut, batjocorit, târât la judecăți ca un osândit. Privește cum ochii Lui sunt acoperiți de rani de pe urma loviturilor cu pumnul, cum fața Lui este plină de scuipări, cum obrajii Lui sunt vineți de palmuiri, cum gâtulejul Lui este uscat de sete! Privește cum buzele Lui sunt amare din pricina fierii, cum capul îi este ciuruit de spinii cei prea cumpliți, cum brațele și încheieturile mâinilor îi sunt strâns legate de funii tari, cum umerii îi sunt doborâți de greutatea copleșitoare a Crucii, cum mâinile și picioarele îi sunt străpunse de cuie prea ascuțite! Privește, păcătosule, cum vinele Lui toate îi sunt golite de sânge, cum coasta lui îi este străpunsă cu sulița, cum încheieturile Lui toate sunt sfărtecate de năprasnica întindere pe Cruce, și cum, spânzurat de piroanele cele cumplite, Și-a dat duhul! Privește cum întregul Său trup a ajuns o singură rană, fără chip, fără frumusețe omenească: "*nu avea nici chip, nici frumusețe ca să ne uităm la EV* (Isaia 53,2).

Treci, acum, frate, cu mintea ta, la partea cea dinlăuntru a sufletului lui Iisus, ca să vezi că mai mult a suferit cu sufletul decât cu trupul, întristându-Se cumplit "din pricina atâtor păcate, atâtor ocări și a unei atât de mari defăimări pe care aveau să I le aducă măreției Sale și patimilor Sale, înșiși acei păcătoși pentru care a suferit atâtea și atâtea ca să-i mântuiască. Atât de mare a fost

suferința lăuntrică pe care Iisus a suferit-o pentru oameni, încât este cu neputință să o înțeleagă cineva în viața aceasta. Numai în Ziua Judecării o va cunoaște fiecare în chip desăvârșit, fiindcă și atunci are să o înfățișeze Domnul ca să o vadă toți oamenii, spre rușinea păcătoșilor celor osândiți.

Ce spui acum despre păcat? Înțelegi cât de nemărginită este răutatea lui după această suferință de necuprins cu mintea pe care a îndurat-o preadulcele Iisus, pentru ca să-l nimicească? Așadar, acum, când ai înțeles răutatea păcatului și după ce este el în sine însuși și după pedeapsa cu care Dumnezeu l-a pedepsit, întristează-te în sufletul tău, zdrobește-ți inima ta, întoarce-te în tine însuși și hotărăște cu tărie că mai degrabă să mori de mii de ori, decât să săvârșești vreodată un păcat de moarte.

A șasea păzire: Rugăciunea

Fericitul Augustin spune că omul trebuie să facă ceea ce poate și să ceară de la Dumnezeu ceea ce nu poate; "*să faci ce poți și să ceri ceea ce nu poți*". Pentru aceasta și noi, după ce ți-am dat cele cinci mijloace de păzire mai sus arătate pentru a nu mai cădea în păcat, mijloacele pe care le poți folosi de la tine cu propria ta putință și alegere, într-o sfârșit îți dăm și un al șaselea mijloc de păzire care este sfântita rugăciune. Să nu încetezi, așadar, să te hărăzești pe tine lui Dumnezeu și să-L rogi, fierbinte, să dea putere slăbiciunii tale și să-ți întărească voința într-o această hotărâre pe care ai luat-o cu harul și ajutorul cel de sus, nădăjduind că El te va auzi, în marea Sa milostivire, cum făgăduiește El însuși: "*De va striga către Mine îl voi auzi, pentru că sunt milostiv*" (Ieșire 22, 27).

Nu ai putere de la tine însuși? Nu ai încredere în voința ta? Pricina este că nu le ceri de la Dumnezeu: "*nu aveți, pentru că nu cereți*" spune dumnezeiescul Iacov (4,2). Te temi de primejdie? Te înspăimânți de ispita păcatului? Priveghează și te roagă, ca să nu cazi. "*Priveghează și vă rugați ca să nu intrați în ispită*" (Matei 26,41).

îndrumare pe scurt cum trebuie să mărturisești duhovnicului păcatele tale, adică să nu aștepți să te întrebe el ci tu însuși să spui:

- Data ultimei mărturisiri și dacă te-ai împărtășit sau nu te-ai împărtășit după ce te-ai mărturisit.

- Dacă ți-ai făcut canonul dat de duhovnic.
- Dacă ai căzut din nou în păcatul sau păcatele

mărturisite;
spune păcatul sau păcatele în care ai căzut din nou.

- După aceasta, spune păcatul sau păcatele pe care nu le-ai mărturisit la spovedania de mai înainte, fie că ți-a fost rușine, fie că ai uitat să le spui. Spune dacă ai mărturisit păcatele cu părere de rău, cu căință sau fără prea multă căință.

- Spune dacă ai pus atunci hotărârea de a nu mai greși.

- Dacă te-ai împărtășit cu pregătirea convenită facându-ți pravila, rugăciunile în vederea împărtășirii:

- Canonul de umilință către Domnul nostru Iisus

Hristos;

- Paraclisul Maicii Domnului;

- Canonul către îngerul păzitor;

- Rânduiala Sfintei împărtășiri (toate acestea se află în *Ceaslov* sau în cartea de rugăciuni).

- Nu uita rugăciunile de seară și cele de dimineață și alte rugăciuni la care te îndeamnă cugetul cel bun; să te ostenești să faci cât mai multe metanii.

După acestea, spune duhovnicului păcatele pe care le-ai făcut de la ultima Spovedanie; spune dacă te-ai clătinat vreodată în credință sau n-ai avut curajul să-ți mărturisești credința, adică să spui că ești creștin.

- Dacă citești cărți ale sectarilor, dacă urmărești horoscopul.

- Dacă știi *Crezul* sau alte rugăciuni și care anume; dacă știi *Decalogul* și cele nouă porunci ale Bisericii.

- Dacă te-ai mâhnit și ți-ai pierdut vreodată nădejdea de mântuire.

- Dacă ai tot amânat întoarcerea de la păcat sau de la reaua credință sectară sau venirea la duhovnic pentru a te spovedi și din ce cauză ai tot amânat.

- Dacă ai zis în cugetul tău că toate câte le ai bune sunt datorită ție și nu ajutorului lui Dumnezeu.

- Dacă ajuți sau nu pe cei săraci; dacă ajuți la zidirea, repararea și pictarea bisericilor.

- Dacă ai blestemat, ai înjurat, ai furat, ai spus glume urâte; dacă ai fost la vrăjitoare, la descântătoare sau ghicitoare, dacă ai vorbit cuvinte murdare și păcătoase.

- Dacă ai vorbit de rău sau ai blestemat pe cineva.

- Dacă ai fost martor mincinos; dacă ai făgăduit și nu ai

împlinit ce-ai făgăduit; dacă ai îndemnat pe cineva rău; dacă ai privit imagini rușinoase.

- Dacă duminica și în zilele de sărbători mergi mai des sau mai rar la biserică.

- Dacă te-ai mândrit: cu ce? cum?

- Dacă ești certat sau învrăjbit cu cineva, dacă ai gând de răzbunare; dacă poți să ierți și să te împaci.

- Dacă respecti posturile, cu dragoste sau cu silă.

- Părinții să spună cum își cresc copiii, cum îi educă, dacă îi învață rugăciuni.

- Copiii să spună dacă îi cinstesc pe părinții lor, pe profesori; dacă, la școală, ajută pe colegii mai slabi la învățătură, dacă vorbesc cuvinte murdare, dacă înjură, dacă se bat între ei și fac alte fapte urâte.

- Cei căsătoriți să spună dacă au încălcat credințioșia în viața intimă.

- Cei necăsătoriți să spună dacă și-au întinat curăția - fecioria trupească.

- Să spui duhovnicului cu ce te apasă cugetul mai mult, care păcat din cele mărturisite.

- Dacă nu-ți aduci aminte de toate păcatele pe care le-ai făcut, atunci roagă pe părintele duhovnic să te întrebe el despre diferitele păcate pe care le poate face orice om, cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta; iar tu vei răspunde așa: *"Părinte, nu am făcut acest păcat"* sau *"da, părinte am făcut păcatul"* (numindu-1) și să nu te mulțumești a răspunde la întrebarea duhovnicului zicând numai: *"da "* sau *"nu"*.

Citește cu toată luarea aminte și această povățuire din rânduiala Sfintei Taine a Mărturisirii: *"Iată de acum de toate acestea dator ești să te păzești, de vreme ce te-ai botezat cu al doilea botez, după rânduiala Tainelor creștinești. Pune, dar, de acum început bun nădăjduind spre Dumnezeu Cel ce poate să-ți ajute; și mai vărtos te păzește ca să nu te mai întorci la greșelile acelea ce ai făcut, ca să nu fii de răs și batjocură diavolilor și lumii. Căci păcatele nici un folos nu aduc creștinilor, ci neputință, boală, sărăcie și multe feluri de neazuri în această lume; iar pentru cealaltă, arvunesc osândă veșnică și munca iadului. Drept aceea, datori suntem toți, mici și mari, săraci și bogați, cu frica lui Dumnezeu și cu cucernicie să viețuim, ca pururea să fim întăriți cu harul lui Dumnezeu"*.

Să primești canonul dat de duhovnic cu toată dragostea știind

că prin canon sporim în evlavie, ne întărim sufletește în lupta cu păcatul care "*grabnic ne împresoară*" (Evr. 12,1).

Și, de vei fi oprit de duhovnic de la Sfânta împărtășanie, să nu te mâhnești căci aceasta este spre binele tău duhovnicesc, spre mântuirea sufletului tău. Păcatul opritor de la Sfânta împărtășanie te-a slăbit sufletește încât ești în primejdia de a cădea din nou în el; de aceea, prin oprirea de la Sfânta și dumnezeiasca împărtășanie te faci mai râvnitor în lupta cu păcatul pe care trebuie să o ducem, cum scrie Sfântul Apostol Pavel "*până la sânge*" (Evr. 12,4), adică mucenicește, înfruntând orice primejdie sau greutate; această măsură, oprirea de la Sfânta împărtășanie, face parte din pedagogia Bisericii; ea pornește din experiența milenară a Bisericii cunoscută și trăită de Sfinții Părinți, purtători de Dumnezeu.

Să luăm aminte la cuvintele: "*... de câte ori veți mânca această pâine și veți bea, acest pahar, moartea Domnului vestiți până când va veni. Astfel, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului. Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului. De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit. Căci de ne-am fi judecat noi înșine, nu am mai fi judecați. Dar, fiind judecați de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea*" (I Cor. 11, 26 - 32).

Să ne străduim să ne spovedim cât mai des și să ne împărtășim numai atunci când hotărăște duhovnicul în scaunul de spovedanie; el răspunde înaintea lui Dumnezeu cui da și cui nu dă Sfânta împărtășanie; el răspunde deci de mântuirea noastră; să nu luăm aminte la cugetul pur omenesc: "*ce vor zice cei de lângă noi că eu nu m-am împărtășit deși m-am spovedit*". Dacă ne întrebă cineva de ce nu ne-am împărtășit să răspundem simplu: "*nu mă simt vrednic de a mă împărtăși*", într-adevăr, cine poate spune că este vrednic de a primi Sfânta împărtășanie?

Sfânta Cuvioasă Măria Egipteanca a petrecut în pustie, fără să se împărtășească 47 de ani; atât de mult s-a nevoit, încât a ajuns la o stare de curăție și sfințenie a sufletului încât atunci când se ruga, se înălța ca la un cot cu trupul de la pământ, cum citim în viața ei.

Este păgubitor lucru pentru mântuirea ta atât atunci când nu primești canon cât și atunci când primești canonul dar nu-l îndeplinești.

Lucrul duhovnicului este de a da canon cu dreaptă socoteală, potrivit sfintelor canoane iar lucrul credinciosului este de a primi sau a cere canonul cuvenit, stăpânit fiind de dorința îndreptării.

Să nu părăsim duhovnicul nostru care este preotul parohiei, părintele nostru duhovnicesc care ne botează, ne cunună și ne prohodește în ceasul obștescului sfârșit; poți merge la un alt duhovnic pe care, în puținătatea ta sufletească, îl crezi mai iscusit; poți merge, repet, pentru un sfat, dar nu pentru a te spovedi în Sfânta Taină a Mărturisirii.

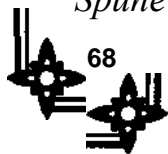
Caută să te mărturisești la preotul din parohia ta cu toată căința, cu toată zdrobirea de inimă fără să cazi în deznădejde, spunând toate păcatele săvârșite, spunându-le tu pe nume și nu aștepta ca să te întrebe duhovnicul ci tu să răspunzi: "*Părinte, nu am făcut acest păcat*" sau "*da, părinte, am făcut păcatul (numindu-1)...*".

Să iei aminte că duhovnicul se silește, peste puterile lui, să-și hrănească turma cea cuvântătoare așa cum a fost îndrumat de episcop la primirea harului preoției, în momentul când i-a dat Sfântul Trup să-L țină în mâinile sale.

Dacă am citit cu toată luarea aminte cele scrise în cartea aceasta, am înțeles cum trebuie să ne mărturisim păcatele: cu adâncă părere de rău dar și cu nădejdea și credința că Dumnezeu ne iartă; să ne căim din toată inima atunci când ne mărturisim, fără a deznădăjdui, luând aminte la cuvintele Mântuitorului: "*...J>e cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară¹*" (Ioan 6, 37) din împărăția cerurilor pentru că, Dumnezeu nu vrea moartea păcătosului ci să se întoarcă de la păcat și să fie viu (Iez. 18,23).

Duhovnicul nu se cuvine să întrebe

"Află, fiule", scrie Sf. Nicodim Aghioritul, "că la celelalte scaune de judecată, cel ce se arată pe sine vinovat se pedepsește. La această judecată, a Mărturisirii însă, cel ce-și arată mai întâi și de la sine păcatul este iertat. De aceea, duhovnicul nu este dator să întrebe pe cel ce se mărturisește ce a făcut. Fiindcă, în acest chip, cel ce se căiește se muștră pe sine, nu se mărturisește, ci însuși cel ce se spovedește trebuie să-și mărturisească de la sine păcatele, ca să capete iertare pentru ele. Căci așa poruncește și Dumnezeu: "*Dreptul se face sieși pâr aș, când grăiește mai întâi; când însă îl asuprește potrivnicul, (atunci) se face cercetare*" (Pilde 18, 17) Și: "*Spune tu, mai întâi, nelegiuirile tale, ca să te îndreptățești*" (Isaia

43,26). De aceea și tu, fiule, spre rușinarea păcatului și a diavolului, spune-ți fărădelegile tale mai întâi, ca să te îndreptățești." (Sf. Nicodim Aghioritul - *"Carte foarte folositoare de suflet"*, pg. 34)

Cuvânt de pe urmă

Pun capăt și pecetluiesc această sfatuire cu aceste cuvinte: Tatăl care a trimis pe înaintemergătorul Ioan, ca să boteze, a propovăduit prin gura lui păcătoșilor: *"Pocăiți-vă"* (Matei 3,2). Fiul, când S-a arătat în lume, a grăit acest cuvânt, începătură și temelie a propovăduirii Sale: *"Pocăiți-vă"* (Matei 4,17). Duhul Sfânt, când S-a pogorât în chip de limbi de foc, cuvântul acesta l-a rostit, prin Apostolul Petru: *"Pocăiți-vă"* (Faptele Apostolilor 2, 38). Trei sunt Cei ce mărturisesc, și mărturia Celor Trei este adevărată, mai mult, este însuși adevărul. Deci, frați ai mei, păcătoși: *"Pocăiți-vă, pocăiți-vă, pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția Cerurilor¹"*.

La Spovedanie nu trebuie să repeți (să mărturisești) acele păcate pe care le-ai mărturisit, de care te-ai căit mai înainte, de care ai fost dezlegat și pe care nu le-ai mai săvârșit. Altminteri, ar însemna o neîncredere în puterea Tainei ce se săvârșește prin spovedanie.

Sfinții Părinți opresc pe credincios să-și spună păcatele în toate amănuntele, ci numai să și le recunoască - să le mărturisească - îndeobște, pentru ca nu cumva spunându-le în toate amănuntele lor să dea prilej de aprindere sau sminteală atât sufletului său cât și duhovnicului.

"Un frate l-a întrebat pe awa Pimen zicând: am făcut păcat mare și voiesc să mă pocăiesc trei ani. I-a zis lui bătrânul: este mult. Și a zis fratele: dar până la un an? Și a zis iarăși bătrânul: mult este. Iar cei ce erau de față au zis: dar până la patruzeci de zile? Și iarăși a zis: mult este. Și a adăugat: eu zic că dacă din toată inima se va pocăi omul și nu va mai continua să facă păcatul și în trei zile îl primește pe el Dumnezeu. " (Patericul)

"Pocăința este aducerea înapoi (împrosătăre) a Botezului. Pocăința este învoiala cu Dumnezeu pentru a doua viață. Pocăința este cumpărătoare a smereniei. Pocăința este neconținută renunțare la nădejdea vreunei mângâieri trupești. Pocăința este gândul osândirii de sine. Pocăința este fiica nădejzii și tăgăduirea deznădejzii. Cel ce se pocăiește se osândește pe sine, dar scapă

neînfruntat. Pocăința este împăcarea cu Domnul prin lacrimi. Pocăința este răbdarea de bună voie a tuturor necazurilor. Cel ce se pocăiește este pricinuitorul pedepselor sale. Pocăința este asupritoarea pântecelui și lovirea sufletului printr-o simțire adâncă." (Scara - Cuvântul - treapta V, 2)

"Dar nu de moarte trebuie să ne temem, ci de pierderea sufletului care este necunoștința de Dumnezeu. Aceasta este primejdioasă sufletului. (...) Păcatul este o boală a materiei. De aceea e cu neputință să se nască trup Jară păcat. (...) Moartea, de-o va avea omul în minte, nemuritor este; iar neavând-o în minte, moarte îi este." (Filocalia - Sf. Antonie cel Mare - "învățăături despre viața morală a oamenilor și despre buna purtare în 170 de capete", 49)

Rugăciune

Mult milostive Doamne, lisuse Hristoase, Dumnezeul meu, îți mulțumesc că, prin Mărturisirea de taină către duhovnicul meu, m-ai învrednicit pe mine păcătosul, să primesc de la Tine iertarea păcatelor mele. Urmând deci, lui David care spunea: "*Juratu-m-am și m-am hotărât să păzesc judecățile dreptății Tale*" (Psalm 118, 106), îți făgăduiesc cu o voință hotărâtoare a sufletului meu, că sunt gata mai bine să mor de mii de ori decât să mai săvârșesc vreun păcat de moarte și - cu el - să amarasă nesfârșita Ta bunătate. Fiindcă voința mea este slabă în sinea ei fără de ajutorul Tău, Te rog fierbinte să mă împuternicești cu harul Tău și să mă întărești cu ajutorul Tău cel puternic, ca să rămân până la sfârșit neabătut în această hotărâre a mea. Da, lisuse al meu, Cel prea iubitor de suflete, dă-mi putere să petrec în pocăință ce-mi rămâne din viața mea, ca să mă bucur aici, jos, de harul Tău, iar acolo, în cer, de fericita Ta slavă, prin soliile Preabinecuvântatei Tale Maici și ale tuturor sfinților Tăi. Amin.

Bibliografie:

*Sfântul Nicodim Aghioritul, **Carte foarte folositoare de suflet**
-Editura Bunavestire Bacău*

*Preot Ilarion V. Felea, **Pocăința** - Editura ScAra, București,
2000*

